

rolnicze abc

X Wiosenne Targi Ogrodnicze „Pamiętajcie o ogrodach”

W Olsztynie po raz dziesiąty porozmawiamy o ogrodach

rolnicze abc
patronat prasowy

— W wielu ogrodach rozpoczęły się pierwsze prace porządkowe. Za chwilę ruszymy na poszukiwania nowych roślin i inspiracji. Dlatego warto wybrać się na X Wiosenne Targi Ogrodnicze „Pamiętajcie o ogrodach”, które odbędą się 21 i 22 kwietnia, przy ul. Jagiellońskiej 91 w Olsztynie — zaprasza Urszula Anculewicz, komisarz targów.

Kilka ostatnich ciepłych i pogodnych dni wybudziło nas z zimowego snu. Budząca się do życia natura wyzwoliła nową energię i chęci do działania. Aż chce się więcej!

Wiosenne porządki i nowe zakupy

Zniecierpliwnością wyczekujemy wspólnie spędzanego czasu w plenerze, ciepłych promieni słońca, delikatnego wiatku, soczystej zieleni, pięknych kwiatów cieszących oko pełną paletą barw.

— Wiosenne Targi Ogrodnicze, które na stałe wpisały się w kalendarz wydarzeń w regionie, będą właśnie idealną okazją do zrobienia, na początku otwartego już sezonu ogrodowego, koniecznych zakupów. Wiosenne Targi Ogrodnicze „Pamiętajcie o ogrodach” realizowane są przez Warmińsko-Mazurski Ośrodek Doradztwa Rolniczego z siedzibą w Olsztynie już po raz dziesiąty. Wykorzystując wieloletnie doświadczenie zapewniamy, że w tym roku nie zabraknie bogatej oferty gospodarstw szkółkarskich oraz producentów zabudowy i aranżacji ogrodów, kunsztownie wykonanych

wyrobów rękodzielniczych, swojskiego jedzenia i piknikowej atmosfery — zapewnia komisarz targów.

Nowe warsztaty i pokazy

Ale to nie wszystko. Dbając o to, aby targi były miejscem ciekawym i wartym odwiedzenia w przygotowaniu jest także kilka nowych punktów programu, które z pewnością uatrakcyjnią imprezę i przypadną do gustu.

— Nowym elementem, poprzez który chcemy zaktualizować odwiedzających do współdziałania, rozbudzić ich wyobraźnię i kreatywność będą warsztaty i pokazy. Gorąco zachęcamy do czynnego udziału w warsztatach „Las i ogród wszędzie”, „Żywe obrazy z roślin”, „EkoStolarka i upcyckling” oraz „Nadaj rzeczom drugie życie”. Warto również uczestniczyć w pokazie prawidłowego cięcia drzew i krzewów owocowych oraz „Zaproś ziola do swojej kuchni”. Dodatkowo ciekawą propozycją będzie możliwość zasięgnięcia porady z zasad aranżacji tarasów przydomowych i balkonów oraz skorzystania z indywidualnych konsultacji i wspólnych

zakupów z architektem krajozrazu — wyjaśnia Urszula Anculewicz.

Rośliny, dobre jadlo i pokazy zwierząt

Wiosenna odsłona targów to miejsce dla każdego i pewność stałych elementów imprezy, które przyciągają od dziesięciu lat odwiedzających olsztyńską imprezę. W tegorocznej ofercie znajdzie się prezentacja szerokiej gamy roślin i artykułów szkółkarskich, maszyn i urządzeń do prac ogrodowych oraz zabudowy, wyposażenia i aranżacji przestrzeni. Nie zabraknie bogatego asortymentu rozsądnych warzyw i ziół, jak również nawozów i środków ochrony roślin chętnie kupowanych przez działkowców i właścicieli przydomowych ogródków i amatorów hodowli balkonowych.

Prezentowane również będą instalacje wykorzystujące odnawialne źródła do produkcji energii cieplnej i elektrycznej. Tradycyjnie nie zabraknie twórców rękodziela i sztuki ludowej, których pracę będzie można podziwiać podczas pokazu rzeźbiarstwa.

— Na miłośników swojskiego jedzenia i smacznej kuchni regionalnej czekać będą domowe wędliny, świeżo wypieczony chleb, smalec ze skwarkami, pyszne sery i regionalne trunki a wszystko przygotowane według tradycyjnych receptur. Dla najmłodszych przygotowujemy pełną atrakcję i niespodziankę wiosną dziecięcą, w tym roku rozszerzoną o warsztaty młodego programisty. Miłośników zwierząt zapraszamy na pokaz ogierów

Fot. Mirosław Fesnak

— Zapraszamy już dzisiaj do odwiedzenia targów 21 i 22 kwietnia od godziny 9:00 życząc wielu wrażeń, satysfakcji i udanych zakupów — do odwiedzenia targów zachęca Urszula Anculewicz, komisarz targów w WMODR z siedzibą w Olsztynie

Fot. Anna Uranowska (3)

kryjących, który odbędzie się w sobotę oraz prezentację zwierząt futerkowych, ptactwa ozdobnego i gołębi rasowych — wyjaśnia Urszula Anculewicz.

Doradzą, pomogą, wytłumaczą

Podobnie jak w latach ubiegłych podczas targów będzie można skorzystać ze specjalistycznego poradnictwa. Radą i pomocą będą służyli przedstawiciele instytucji i organizacji otoczenia rolnictwa, na czele z WMODR, którzy doradzą z zakresu możliwości wsparcia rolnictwa i obszarów wiejskich ze środków krajowych i unijnych, w tym wypełniania e-wniosek o dopłaty bezpośrednie, nowoczesnych technologii produkcji roślinnej i zwierzęcej, ekonomiki i rachunkowości oraz wię-

Piękne rośliny i smaczne jedzenie to tylko niektóre z przygotowanych atrakcji

skiego gospodarstwa domowego i agroturystyki. Stoisko doradcze wspomagać będą reprezentanci Sieci innowacji na rzecz rolnictwa i obszarów wiejskich (SIR).

— Jesteśmy przekonani, że nasze starania zapewnią świetną zabawę w sielskiej atmosferze. Zapraszamy już

dzisiaj do odwiedzenia targów 21 i 22 kwietnia już od godziny 9:00 życząc wielu wrażeń, satysfakcji i udanych zakupów — zaprasza Urszula Anculewicz, komisarz targów.

Po więcej informacji organizatorzy zapraszają na fanpage Ośrodka <https://www.facebook.com/wmodr.olsztyn/>.

REKLAMA

Warmińsko-Mazurski
Ośrodek Doradztwa Rolniczego
z siedzibą w Olsztynie

SERDECZNIE ZAPRASZA NA

**X Wiosenne Targi Ogrodnicze
„Pamiętajcie o ogrodach”**

21-22 KWIETNIA 2018 R.

OLSZTYN, ul. Jagiellońska 91

PAMIĘTAJcie O OGRODACH

Region Warmii i Mazur w sezonie wegetacyjnym 2017/2018

Przezimowanie zbóż i rzepaku

Czynnikami limitującymi stan upraw w okresie zimowania są temperatura i wilgotność oraz presja biotycznych czynników chorobotwórczych.

Aktualny stan upraw rzepaku ozimego oraz pszenicy ozimej Fot. Marta Damszel (4)

REKLAMA

fusaro[®]Xpro[™]

Nieskończenie skuteczne

- Najlepsza ochrona jęczmienia i pszenicy zagrożonych fuzariozami
- Silne działanie plonotwórcze obu zabiegów
- Obfite plony o wyższych parametrach
- Niezawodna technologia sprawdzona w każdych warunkach
- Elastyczność dawkowania

DELARO**Variano**
Xpro

Presja sprawców chorób po jesiennych infekcjach: szara pleśń i sucha zgnilizna kapustnych

Bayer Sp. z o.o.
Al. Jerozolimskie 158
02-326 Warszawa
tel. 22 572 36 12
www.agro.bayer.com.pl

Delaro[®] 325 SC, Variano[®] Xpro 190 EC – ze środków ochrony roślin należy korzystać z zachowaniem bezpieczeństwa. Przed każdym użyciem przeczytaj informacje zamieszczone w etykiecie i informacje dotyczące produktu. Zwróć szczególną uwagę na stosowane zwroty wskazujące na rodzaj zagrożenia i symbole ostrzegawcze umieszczone w etykietach oraz przestrzegaj zalecanych środków bezpieczeństwa.

dr Marta Damszel,
UWM w Olsztynie
rolniczeabc@rolniczeabc.pl

Sezon wegetacyjny 2015/16 doświadczył rolników bardzo silnym mrozem przy braku pokrywy śnieżnej, co powodowało wymarzenie ozimych form zbóż oraz rzepaku. Kolejny rok to bardzo chłodne przedwiośnie, kiedy to w końcu kwietnia notowano -80C, a jeszcze w maju -70C — co skutkowało wydłużonym okresem wznawiania wegetacji. Bieżący sezon jest limitowany głównie bardzo obfitymi opadami znacznie przekraczającymi średnie wartości opadów zwielocenia.

Rzepak po licznych jesiennych infekcjach narażony jest na nasilenie suchej zgnilizny kapustnych i szarej pleśni.

Wydelikowane, ze słabym wigorem

Na starcie obfite opady opóźniły siewy zbóż i rzepaku ograniczając możliwości wykonania jesiennych zabiegów ochrony roślin. Zboża w porównaniu do ubiegłego roku osiągnęły przed zimo-

waniem niższe fazy rozwojowe, skrajnie zaledwie 12 BBCH, a ich system korzeniowy był płytki bez morfotypu typowego dla systemu wiązkowego. Rzepak z nierównomierną obsadą tworzył jesienią rozety złożone z 5-8 liści i wykazywał objawy porażenia przez grzyby.

Czerpanie składników pokarmowych z ziarniaka trwało do połowy stycznia, co aktualnie decyduje o konieczności zasilenia startowego azotem i dokrzewianiu roślin zbożowych. Spowolniona wegetacja ze względu na temperaturę trwała aż do połowy stycznia, kiedy odnotowano falę mrozową -260C decydującą o bieżącym stanie zbóż.

Warunki pogodowe ukształtowały, zatem rośliny wydelikowane, ze słabym wigorem. Mają one nadal fioletowe zabarwienie, co jest reakcją na niską temperaturę albo są rudo pożółkłe ze względu na wysycenie gleby wodą. Testy przezimowania zbóż w regionie są zadowalające i można przy niższej obsadzie oraz prawidłowo dobranej ochronie zbóż dobrze rokować uprawom pomijając te, które pochodzą z mocno opóźnionych terminów siewu i odmianowo cechowały się niską zimotrwałością. Rzepak re-

Testy przezimowania zbóż w regionie są zadowalające i można przy niższej obsadzie oraz prawidłowo dobranej ochronie zbóż dobrze rokować uprawom pomijając te, które pochodzą z mocno opóźnionych terminów siewu i odmianowo cechowały się niską zimotrwałością.

generuje rozetę, jest w słabej kondycji, a aktualnie osiągnął fazę 29 BBCH. Lokalnie uprawy rzepaku ozimego likwidowano przygotowując glebę pod siew zbóż jarych.

Potrzebna ochrona przed chorobami

Czynniki abiotyczne jesienią nie ograniczyły jednak rozwoju grzybów, które skutecznie infekowały zboża i rzepak. Zboża są aktualnie w fazie 21-23 BBCH i mają wyraźne objawy septorioz oraz symptomów chorób podsuszkowych, zwłaszcza łamliwości i fuzaryjnej zgorzeli podstawy źdźbła. Rzepak po licznych jesiennych infekcjach narażony jest na nasilenie suchej zgnilizny kapustnych i szarej pleśni.

Po właściwym ruszeniu wegetacji zbóż w fazie 28-32 BBCH warto uwzględnić zabieg T1, chroniący zarówno kształtującą się podstawę,

a także nasilenie objawów chorób aparatu asymilacyjnego po jesiennych i wiosennych infekcjach. W rzepaku zaś w czasie formowania łodygi wskazany będzie zabieg fungicydem o działaniu interwencyjnym oraz regulatorem wzrostu w celu kształtowania zmian pokrojowe rzepaku.

REKLAMA

PŁOSZKIEWICZ POMOC DROGOWA

HOLUJEMY

- assistance
- osobowe, busy, ciężarowe, ciągniki rolnicze
- bezgotówkowo – z OC sprawcy + samochód zastępczy

Posiadamy nowoczesną flotę holowników, parking strzeżony dla aut powypadkowych i innych

POMAGAMY przy likwidacji szkody

TRANSPORTUJEMY AUTOLAWETAMI, niskopodwoziowo:

- maszyny rolnicze, budowlane i inne towary

WYPOŻYCZAMY samochody osobowe

Szybko, sprawnie
i bezpiecznie
Tel. 602 505 623
lub 602 783 489

6418ekwe-B -N

Modele Hyundai w wersjach Go!

Specjalne rabaty
dla rolników.

Suma korzyści
do **13 000 zł**

Przetestuj i weź udział w loterii!
Do wygrania setki nagród.

Hyundai oficjalnym partnerem Mistrzostw Świata FIFA 2018

Z okazji Mundialu w salonach Hyundai czekają na Ciebie nowoczesne modele w wersji specjalnej Go! z bogatym wyposażeniem, upustami, premią za odkup i sumą korzyści nawet do 13 000 zł. Ponadto Hyundai i10, i20, i30 i Tucson w wersji Go! dostępne są w dedykowanym kolorze Champion Blue.

Przetestuj lub kup jeden z modeli Hyundai, aby wziąć udział w Loterii z okazji Mistrzostw Świata FIFA 2018. Do wygrania: Hyundai i30 Go! Plus, podwójne bilety na mecze Mundialu i repliki oficjalnych piłek meczowych. **Umów się na jazdę testową już dziś!**

Hyundai Daszuta

Tuwima 23, Olsztyn

89 541-84-66

Official Partner

Znajdź nas: Facebook Youtube Instagram

Pełna oferta: www.daszuta.hyundai.pl

Maksymalna suma korzyści 13 000 zł dotyczy modelu Tucson Go! z silnikiem 1.6 GDI 6MT 2WD lub 1.7 CRDI 6MT 2WD i składają się na nią upust 7 000 zł, premia za odkup używanego samochodu przez Autoryzowanego Dealera Hyundai w wysokości 2 000 zł oraz dedykowane wyposażenie w promocyjnej wersji Go!, z korzyścią 4 000 zł względem wersji Comfort. Liczba samochodów objętych promocją jest ograniczona. Promocja obowiązuje od 01.03.2018 do odwołania lub wyczerpania zapasów i nie jest ofertą w rozumieniu kodeksu cywilnego oraz nie łączy się z ofertą dla firm oraz grup zawodowych. Promocja nie wyłącza innych promocji Autoryzowanego Dealera. Samochody prezentowane w reklamie mogą różnić się wizualnie od samochodów objętych promocją. Szczegóły promocji dostępne są u Autoryzowanych Dealerów Hyundai. Średni poziom spalania paliwa w cyklu mieszanym dla Hyundai i20 wynosi od 4,6 do 6,7 l/100km, a średnia emisja CO₂ od 107 do 155 g/km, dla Hyundai i30 hatchback wynosi od 3,6 do 5,6 l/100km, a średnia emisja CO₂ od 95 do 130 g/km, dla Hyundai Tucson wynosi 4,6 do 7,5 l/100km, a średnia emisja CO₂ od 119 do 175 g/km. Regulamin loterii oraz szczegóły dostępne u Autoryzowanych Dealerów Hyundai i na stronie mistrzostwswiata.hyundai.pl. Okres sprzedaży promocyjnej i rejestracji zgłoszeń w loterii to 15.03.2018 – 13.07.2018.

oraz septorioza paskowana pszenicy ozimej

Płatności na rok 2018

Wnioski w formie elektronicznej

W tym roku nastąpiły duże zmiany w zasadach składania wniosków o płatności bezpośrednie oraz dopłaty do gruntów rolnych w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich. O co chodzi z tym wnioskiem internetowym, wyjaśnia z-ca dyrektora Warmińsko-Mazurskiego Oddziału Regionalnego ARiMR dr Marcin Kazimierczuk.

Od 2018 roku wnioski o przyznanie płatności bezpośrednich oraz płatności obszarowych w ramach PROW składa się w formie elektronicznej za pośrednictwem aplikacji eWniosekPlus dostępnej poprzez stronę internetową Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa — www.arimr.gov.pl.

Założ indywidualne konto

— Zaczniemy od tego, że każdy, kto chce ubiegać się w tym roku o dopłaty musi zacząć od założenia indywidualnego konta na stronie www.arimr.gov.pl — wyjaśnia dr Marcin Kazimierczuk, z-ca dyrektora Warmińsko-Mazurskiego Oddziału Regionalnego ARiMR. Adres tej strony jest teraz wspólnym dla wszystkich miejsc wysyłania wniosków. — Jeżeli ktoś nie posiada jeszcze loginu i kodu dostępu, powinien się zarejestrować. W tym celu zostanie poproszony przez system o podanie numeru identyfikacyjnego producenta, 8 ostatnich cyfr numeru rachunku bankowego z Ewidencji Producentów oraz kwoty ostatniego przelewu otrzymanego z ARiMR. Zalecane jest także podanie adresu e-mail — podaje dyrektor Kazimierczuk.

Szczegóły potrzebnych danych zapisane są w „Instrukcji wypełniania wniosku w aplikacji eWniosekPlus” zamieszczonej na stronie www.arimr.gov.pl w zakład-

ce „eWniosekPlus — wnioski o dopłaty obszarowe przez internet”. — W przypadku problemów z dostępem do prawidłowych danych weryfikacyjnych można zwrócić się o pomoc do swojego biura powiatowego ARiMR — zachęca dyrektor Kazimierczuk. Aby skutecznie założyć konto, trzeba postępować zgodnie z instrukcjami na ekranie. Jeżeli z czasem zdarzy się problem z dostępem, być może potrzebny będzie reset hasła. Umożliwia to kliknięcie w „Nie pamiętasz hasła?” i przejście wytyczonej ścieżki.

Tryb uproszczony

W roku 2018 w aplikacji eWniosekPlus dane zostały przygotowane na podstawie danych z wniosku z 2017, niezależnie od tego, czy wniosek został złożony elektronicznie, czy w formie papierowej. — Aplikacja eWniosekPlus prowadzi rolnika przez cały proces składania wniosku. Wypełnianie rozpoczyna się od wyrysowania upraw na działkach referencyjnych (ewidencyjnych). Po wyrysowaniu uprawy rolnik zaznacza płatność, o którą ubiega się do danej uprawy. Może dodać niezbędne załączniki, a pozostałe dane we wniosku wypełniane są automatycznie przez aplikację. Możliwe jest wypełnienie wniosku w trybie uproszczonym oraz trybie pełnym — tłumaczy dyrektor Kazimierczuk.

Tryb uproszczony umożliwia przegląd danych we

— Każdy, kto chce ubiegać się w tym roku o dopłaty musi zacząć od założenia indywidualnego konta na stronie www.arimr.gov.pl — wyjaśnia dr Marcin Kazimierczuk, z-ca dyrektora Warmińsko-Mazurskiego Oddziału Regionalnego ARiMR

Fot. Katarzyna Kaczmarek, ARiMR

wniosku o przyznanie płatności i złożenie go bez konieczności edycji danych. Dostępny jest dla:

- rolników uczestniczących w systemie dla małych gospodarstw,
- rolników, dla których powierzchnia gruntów ornych, zgodnie z bazą referencyjną ARiMR na działkach referencyjnych zadeklarowanych w roku 2017, wynosiła poniżej 10 ha.

— Warunkiem jest, że wskazani rolnicy nie ubiegają się o płatności rolnośrodowiskowe (PRS), płatności rolno-środowiskowo-kli-

matyczne (PRSK), płatności ekologiczne (PĖ) i/ lub płatności zalesieniowe. W ramach trybu uproszczonego dopuszczalna jest jedynie modyfikacja w zakresie wnioskowania o płatności do zwierząt bez konieczności przejścia do trybu pełnego — wyjaśnia dr Marcin Kazimierczuk.

Przejście do trybu pełnego

W zakładce Podsumowanie prezentowany jest przegląd danych we wniosku bez możliwości ich edycji. W przypadku konieczności

edycji danych powierzchniowych poprzez np. dodanie lub usunięcie płatności lub działki referencyjnej, zmianę powierzchni zgłoszonej do płatności, nastąpi przejście do trybu pełnego, w którym dane wprowadza się w zakładkach Wniosek i Mapa.

W celu przesłania wniosku do ARiMR konieczne jest potwierdzenie poprawności prezentowanych danych. Pod sekcją Załączniki znajduje się checkbox „Potwierdzam poprawność danych”, który należy zaznaczyć, aby uaktywnić opcję „Wyślij wniosek”.

— Tryb pełny umożliwia pełną edycję danych we Wniosku o przyznanie płatności na rok 2018 r. W trybie tym dostępne są trzy zakładki Wniosek, Mapa i Podsumowanie. W zakładce Wniosek między innymi: dokonuje się wyboru wnioskowanych płatności, dodaje się wymagane załączniki (np. umowa do płatności do powierzchni uprawy pomidorów), deklaruje się zwierzęta do płatności do krów lub płatności do bydła z wykorzystaniem danych zawartych w bazie identyfikacji i rejestracji zwierząt — podaje szczegóły dyrektor Kazimierczuk. — W zakładce Mapa można: dodawać i usuwać działki referencyjne, określać poszczególne uprawy, deklarować obszary proekologiczne — EFA (tylko na działkach referencyjnych wchodzących w skład gospodarstwa) — dodaje.

Podczas rysowania upraw system podpowiada możliwe kolejne wnioskowania, np. w przypadku wyrysowania powierzchni uprawy buraka cukrowego aplikacja „zapyta”, czy rolnik ubiega się również o płatność do powierzchni uprawy buraków cukrowych wraz z informacją o konieczności dołączenia umowy i w przypadku potwierdzenia, zaznaczy takie wnioskowanie. Na podstawie wyrysowanych

powierzchni konkretnych upraw system wykonuje agregację do działek głównych i podrzędnych, zarówno w części graficznej, jak i alfanumerycznej. W przypadku, gdy nie zostanie zaznaczona żadna z płatności, powierzchnia wyrysowanej uprawy zostanie potraktowana jako powierzchnia niezgłoszona do płatności.

Przykłady i omówienia zawarte są w szczegółowej „Instrukcji wypełniania wniosku w aplikacji eWniosekPlus”.

Korzyści jest wiele

Główne korzyści wynikające z wypełniania oraz złożenia wniosku o przyznanie płatności na rok 2018 poprzez aplikację eWniosekPlus to:

- brak konieczności uzupełniania danych alfanumerycznych w zakresie płatności obszarowych,
- brak konieczności wielokrotnego rysowania tych samych powierzchni w ramach działek rolnych głównych i podrzędnych,
- dostęp do aktualnych danych referencyjnych,
- możliwość złożenia wniosku bez konieczności modyfikowania danych,
- wyświetlane na bieżąco w trakcie wypełniania wniosku wskazówki w zakresie uzupełniania pól, dołączania wymaganych załączników,
- wyświetlane na bieżąco w trakcie wypełniania wniosku komunikaty o stwierdzonych brakach lub błędach we wniosku o przyznanie płatności,
- wyświetlany na bieżąco przegląd danych do płatności za zazielenienie,
- możliwość złożenia wniosku oraz mobilny dostęp do konta przy użyciu tabletu lub smartfonu.
- Przez cały proces wypełniania wniosku rolnik jest prowadzony za pomocą kreatora. Aplikacja porównuje dane deklarowane przez rolnika z danymi referencyjnymi m.in. w zakresie

REKLAMA

Agencja Restrukturyzacji
i Modernizacji Rolnictwa

www.arimr.gov.pl

613180tr-a-E

Najczęściej zadawane pytania:

? Czy jeśli rolnik po zalogowaniu do aplikacji w kampanii 2018 wejdzie na zły tryb uproszczony czy pełny, to aplikacja przekieruje go sama na właściwy?

ODP: Po zalogowaniu rolnika do aplikacji eWniosekPlus, aplikacja na podstawie danych z kampanii 2017 „sama” przekieruje rolnika do trybu uproszczonego bądź pełnego. W sytuacji kiedy beneficjent zostanie przez aplikację skierowany do trybu uproszczonego wypełniania wniosku będzie miał możliwość przejścia do trybu pełnego, w celu modyfikacji spersonalizowanych danych. Po przejściu do

trybu pełnego będzie można powrócić do trybu uproszczonego tylko poprzez usunięcie wniosku roboczego. Rolnicy, którzy po raz pierwszy będą ubiegali się o przyznanie płatności w kampanii 2018 zostaną przekierowani przez aplikację po zalogowaniu do trybu pełnego.

? Czy będzie można zapisać dane na wniosku roboczym i wypełniać go w podziale na kilka razy, czy jednorazowo trzeba będzie wypełnić cały wniosek i wysłać go do Agencji?

ODP: Nie ma limitu wejść na dany wniosek. W trakcie jego wypełniania można go zapisywać, zamykać

i ponownie otwierać do czasu wysłania do ARiMR.

? Co zrobić jeżeli podczas zakładania konta do aplikacji, po wpisaniu danych pojawia się komunikat informujący o tym, że konto już istnieje i należy użyć dotychczasowych danych do logowania, których nie pamiętam?

ODP: W przypadku, gdy konto do aplikacji zostało założone we wcześniejszych kampaniach poprzez złożenie wniosku papierowego o nadanie loginu i kodu dostępu w biurze powiatowym ARiMR to loginem nie jest numer producenta a numer wygenerowany przez system podczas zakładania konta. Jeżeli rolnik nie pamięta

tego loginu to w celu uzyskania tego loginu należy zgłosić się do odpowiedniego biura powiatowego ARiMR. Dla beneficjentów, którzy uzyskali dostęp do aplikacji e-Wniosek w kampanii 2017 loginem jest numer producenta.

? Gdy wniosek zostanie wypełniony i wysłany w programie eWniosekPlus 15 marca 2018 r. czy będzie można jeszcze robić w nim jakieś zmiany?

ODP: W aplikacji eWniosekPlus będzie można aktualizować dane we wniosku po jego wysłaniu do ARiMR. Przesłanie zaktualizowanego wniosku będzie traktowane jako zmiana do wniosku.

maksymalnego kwalifikowanego obszaru (MKO), jak również przeprowadza kontrolę krzyżową między danymi deklarowanymi przez innych rolników oraz inne sprawdzenia w zakresie kompletności wniosków. Prezentowane dane z bazy referencyjnej oraz wszelkie sprawdzenia odbywają się w oparciu o najbardziej aktu-

alny stan bazy referencyjnej — precyzuje z-ca dyrektora Warmińsko-Mazurskiego OR ARiMR dr Marcin Kaziemczuk.

Złożenie wniosku w formie papierowej będzie możliwe jedynie dla tych rolników, którzy nie są w stanie złożyć wniosku w wersji elektronicznej i jednocześnie nie mogą skorzystać z pomo-

cy technicznej zapewnionej przez biuro powiatowe ARiMR.

Przedstawione informacje są z braku miejsca dość okrojone. Wyczerpujące omówienia znajdują się na stronie internetowej: www.arimr.gov.pl w zakładce „eWniosekPlus — wniośki o dopłaty obszarowe przez internet”.

Pożegnanie – oboje zbyt wcześnie odeszli

Barbara Skowronek

Najpierw w lutym Barbara Skowronek, potem w marcu Robert Stopa. Oboje byli wieloletnimi pracownikami Warmińsko-Mazurskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Olsztynie.

Odeszli wspianiali ludzie i doradcy, przyjaciele i współpracownicy naszego miesięcznika. Ludzie, którzy swoją pracą i wiedzą przyczyniali się do wzbogacania wydań, wspierali radą i dobrym słowem. Do dzisiaj trudno jest pogodzić się z taką stratą. Najpierw w lutym tuż przed kolejną edycją ostródzkiej

Robert Stopa

imprezy targowej nagle odeszła Barbara Skowronek. W pełni sił, wręcz w biegu. Zawsze radosna, serdeczna dla wszystkich, czarująca, kobieta, niepowtarzalna Basia. Wielokrotnie wspierała mnie radą, pisała artykuły zarówno z produkcji roślinnej, zwierzęcej, dopłat unijnych, czy ochrony środowiska. Zawsze dzieliła się tematami aktualnie nurtującymi rolników.

W marcu, choć żywiłam nadzieję, że Pan Robert pokona chorobę, odszedł Robert Stopa, autor w „Rolniczym ABC”

cyklu Rynki rolne. Zawsze serdeczny, uśmiechnięty, zaangażowany. Zawsze mogłam na nim polegać, nawet w tych najtrudniejszych chwilach zapewniał mnie o gotowości do napisania kolejnego artykułu, nie rezygnował, chciał dalej współtworzyć nasz miesięcznik. Ostatni materiał jego autorstwa ukazał się właśnie w marcu, niedługo przed odejściem Pana Roberta.

Przykro, smutno, brak. Brak mi Was obojga

redaktor naczelna
„Rolniczego ABC”,
Anna Uranowska

www.AGRSTAR.info

Skupujemy bydło, hodujemy i sprzedajemy jako mięso wołowe na kraj i na export.

Zapraszamy do współpracy
We welcome your cooperation

AGR STAR

AGROSTAR Sp. J., A. Starownik, J. Starownik
Nowa Jedlanka 87, 21-109 Uścimów, e-mail: agostar@poczta.onet.pl
tel. +48 818 523 223, fax +48 818 523 612

14118kwe-h-M

REKLAMA

Polub rolniczeabc na Facebooku

12170thn-h-P

NOWOŚĆ

BAYER

ATLANTIS Star

Twoja gwiazda sukcesu

Nowa generacja Atlantis, na którym możesz polegać w celu wygodnego i niezawodnego zwalczania chwastów.

- Niezwykle skutecznie zwalcza wycińca polnego i stokłosa
- Zwalcza najwięcej* gatunków traw
- Jeszcze większe możliwości w zwalczaniu chwastów dwuliściennych
- Doskonała mieszalność z innymi herbicydami

* – Atlantis Star zwalcza największą ilość chwastów jednoliściennych spośród wszystkich herbicydów dostępnych na polskim rynku.

Atlantis® Star – Ze środków ochrony roślin należy korzystać z zachowaniem bezpieczeństwa. Przed każdym użyciem przeczytaj informacje zamieszczone w etykiecie i informacje dotyczące produktu. Zwróć szczególną uwagę na stosowane zwroty wskazujące na rodzaj zagrożenia i symbole ostrzegawcze umieszczone w etykietach oraz przestrzegaj zaleceń środków bezpieczeństwa.

Bayer Sp. z o.o., Al. Jerozolimskie 158, 02-326 Warszawa, tel. 22 572 36 12

www.agro.bayer.com.pl

619180tr-c -O

**Pomorsko Mazurska Hodowla Ziemniaka
Sp. z o.o. z/s w Strzekącinie**

Oddział SZYLDĄK
ul. Gdańska 10
14-100 Ostróda
tel. 89 647 66 64

www.pmh.z.pl

Oferujemy najlepsze polskie odmiany ziemniaka
w wysokich stopniach kwalifikacji:

odmiany jadalne:

TAJFUN, CEKIN, IGNACY, ALTESSE
OWACJA, IRYŚ, IRGA, LASKARA, AMETYST, GAWIN

Oferta ważna do wyczerpania zapasów!
dział marketingu:
tel. 609 665 225, 89 647 66 64

SERDECZNIE ZAPRASZAMY!

536180tr-A-N

6r PRODUKCJA rolnicze abc

KWIECIEŃ 2018

Odmiany zalecane w 2018 roku

Ziemniak jadalny

Według wstępnych wyników GUS szacuje się, że w roku 2017 nastąpiło zwiększenie arealu uprawy ziemniaków w Polsce w stosunku do 2016 o około 6 proc. Areal wynosił ponad 0,3 mln ha. Pomimo trudności ze zbiorem, produkcję ziemniaków ocenia się na około 9,5 mln t, tj. o 7 proc. więcej od zbiorów w roku 2016.

Odmiany ziemniaka wpisane na Listę Odmian Zalecanych w woj. w-m w roku 2018

Lp.	Odmiana	Rok wpisania do Krajowego rejestru	Rok włączenia do LOZ	Grupa wczesności
1.	Lord	1999	2014	bardzo wczesny
2.	Milek	2006	2014	bardzo wczesny
3.	Denar	1999	2018	bardzo wczesny
4.	Viviana	2010	2018	bardzo wczesny
5.	Vineta	1999	2014	wczesny
6.	Owacja	2006	2014	wczesny
7.	Michalina	2010	2014	wczesny
8.	Gwiazda	2011	2014	wczesny
9.	Ignacy	2012	2016	wczesny
10.	Tajfun	2004	2014	średniowczesny
11.	Laskara	2013	2017	średniowczesny
12.	Mazur	2014	2018	średniowczesny
13.	Jelly	2005	2014	średniopóźny i późny

Plonowanie oraz charakterystyka odmian ziemniaków jadalnych badanych w ramach PDO znajdujących się na Liście Odmian Zalecanych w woj. warmińsko-mazurskim w 2017 roku.

Lp.	Odmiana	Plon dt/ha w 2017 r	Zawartość skrobi (%)	Kształt bulw	Ocena głębokości oczek	Wielkość bulw	Barwa skórki	Barwa miąższu	Smak (skala 9°)	Typ konsumpcyjny
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
odmiany bardzo wczesne										
1.	Denar	560	11,2	OOW	7	9	ż	jż	7	AB
2.	Lord	598	11,9	OOW	7	8	ż	jż	7	AB
3.	Milek	484	13,9	OOW	6,5	8	ż	jż	6,5	BC
4.	Viviana	495	11,6	OOW	7	8	ż	jż	7	AB
odmiany wczesne										
5.	Gwiazda	549	12,0	OOW	7	9	ż	jż-ż	7	B
6.	Ignacy	565	11,4	OOW	6,5	8	ż	jż	6,5	B
7.	Michalina	538	13,4	OOW	6,5	9	ż	jż	6,5	B
8.	Owacja	602	13,6	OOW	7	9	ż	jż	7	B-BC
9.	Vineta	527	12,8	OOW	7	8	ż	ż	7	AB
odmiany średniowczesne i średniopóźne*										
10.	Laskara	647	16,2	OOW	7	9	ż	jż	6,7	B-BC
11.	Tajfun	610	16,2	OW	7	9	ż	ż	7	B-BC
12.	Jelly*	622	13,9	OW	7,5	9	ż	ż	7,5	B
13.	Mazur	653	14,6	OW	6,6	9	ż	jż	6,6	AB

Kol. 4-10 (Wg Listy Opisowej Odmian COBORU 2017)

Kol. 4: Kształt bulwy:
o — Okragły
oow — Okragłowlany
ow — Owalny
p — Podłużny
pow — Podłużnoowalny
Kol. 5: Głębokość oczek (skala 9°)
1 — bardzo głębokie
9 — bardzo płytkie
Kol. 6: Wielkość bulw (skala 9°):
3 — do 20% frakcji bulw powyżej 50 mm
4 — 21-30% frakcji bulw powyżej 50 mm
5 — 31-40% frakcji bulw powyżej 50 mm
6 — 41-50% frakcji bulw powyżej 50 mm
7 — 51-60% frakcji bulw powyżej 50 mm
8 — 61-70% frakcji bulw powyżej 50 mm
9 — powyżej 70% frakcji bulw powyżej 50 mm

Kol. 7: Barwa skórki:
ż — żółta
róż — różowa
jcz — jasnoczerwona
jbż — jasnobeżowa
cz — czerwona
Kol. 8: Barwa miąższu:
b — biała
kr — kremowa
jbż — jasnobeżowa
jż — jasnożółta
ż — żółta

Kol. 9: Smak (skala 9°):
1 — bardzo zły
9 — wybitnie dobry
Kol. 10: Typ konsumpcyjny:
AB — sałatkowy
B — ogólnoużytkowy
BC — lekko mączysty
C — mączysty
CD — mączysto do bardzo mączystego

Skala 9-stopniowa: 9- ocena najlepsza, 1- ocena najgorsza

Na liście naszego regionu znajduje się 13 odmian ziemniaka, z czego pięć z grupy bardzo wczesnej, trzy średniowczesne i jedna odmiana z grupy średniopóźnej i późnej Fot. Anna Uranowska

mgr Urszula Flakowska,
COBORU SDOO
we Wróćkowie
rolniczeabc@rolniczeabc.pl

Dość duża popularność uprawy ziemniaka w Polsce wynika z uwarunkowań przyrodniczych, jakości gleb, jak również z tradycji oraz dużych możliwości jego wykorzystania.

Kwalifikowany materiał nasadzeniowy

Ziemniak jest uprawiany jako jadalny na wczesny zbiór i do konfekcjonowania, jako surowiec do przetwórstwa spożywczego (frytki, chipsy, susze) oraz jako surowiec dla krochmalnictwa. Jednym z elementów wpływających na opłacalność uprawy ziemniaków jest odpowiedni dobór odmiany do możliwości produkcyjnych gospodarstwa. Należy nadmienić, że sadzeniaki wykorzystywane do produkcji powinny być kwalifikowane, niestety nie wszyscy polscy producenci ziemniaka korzystają z takich sadzeniaków. Zdrowy sadzeniak jest podstawą opłacalności produkcji. Dzięki stosowaniu materiału nasadzeniowego wysokiej jakości osprawnionym pochodzeniu zmniejsza się ryzyko przeniesienia do gospodarstwa organizmów kwarantannowych, w tym bakteriozy pierścieniowej ziemniaka.

13 rekomendowanych odmian

W 2017 roku Krajowy rejestr (KR) zawierał 103 odmiany ziemniaka. Większość z nich należała do odmian jadalnych

— 64, odmian przeznaczonych do przetwórstwa (na frytki lub chipsy) — 14, pozostałe 25 to odmiany skrobiowe. Ponadto odmiany z KR podzielono na cztery grupy wczesności: bardzo wczesne (14 odmian), wczesne (27), średniowczesne (43), średniopóźne (10) i późne (9). Większość odmian znajdujących się w KR pochodzi z rodzimych hodowli. Wszystkie odmiany wpisane do rejestru są odporne na raka ziemniaka, a większość jest także odporna na mączniaka ziemniaczanego.

W wyborze odmiany do lokalnych warunków produkcji pomocą może służyć Porejestrowe Doświadczalnictwo Odmianowe (PDO) oraz od kilku sezonów tworzona Lista Odmian Zalecanych (LOZ) ziemniaka. W 2017 roku w województwie warmińsko-mazurskim w ramach PDO prowadzono doświadczenia w dwóch punktach doświadczalnych, w których badano 30 odmian ziemniaka z wszystkich grup wczesności.

Listy odmian ziemniaka tworzone są w 14 województwach. W 2018 roku na LOZ poszczególnych województw rekomendowanych jest od 7 do 21 odmian ziemniaka. Na liście naszego regionu znajduje się 13 odmian, z czego pięć z grupy bardzo wczesnej, trzy średniowczesne i jedna odmiana z grupy średniopóźnej i późnej. Większość zalecanych odmian kolejny rok potwierdza swoją obecność na liście.

Krótką charakterystykę odmian jadalnych ziemniaka przedstawiono w tabeli LOZ z roku 2017.

W powiecie piskim mają SuperSołtysa!

Oto nasi SuperSołtysi

Czesław Janczewski to podwójny laureat plebiscytu SuperSołtys 2018 — sołtys Mikosz wygrał w województwie i powiecie. Tytuł Srebrnego Sołtysa zdobyła Katarzyna Czerwińska ze Zdor. Brązowy Sołtys trafił do Ewy Kuźmickiej z Dąbrowki.

Beata Smaka

b.smaka@gazetaolsztynska.pl

Mieszkańcy Warmii i Mazur wiedzą, że dobry gospodarz wsi to skarb. To właśnie nasi Czytelnicy zdecydowali, których sołtysów należy wyróżnić. Najlepsi odebrali 16 marca statuetki i dyplomy. Podsumowanie konkursu odbyło się w olsztyńskiej restauracji Pirat. Naszym laureatom towarzyszyli najbliżsi oraz przedstawiciele samorządów. Nie zabrakło emocji i wzruszenia.

Tytuł SuperSołtysa Województwa Warmińsko-Mazurskiego zdobył Czesław Janczewski, sołtys wsi Mikosze w gminie Orzysz. Jego zwycięstwo było podwójne, bo odebrał także tytuł SuperSołtysa powiatu piskiego. — Nie spodziewałem się zwycięstwa w regionie. Byłem bardzo zaskoczony, ale i szczęśliwy. To wspierała nagroda za 30 lat sprawowania funkcji sołtysa i ogromne wyróżnienie. Chciałbym bardzo podziękować wszystkim, którzy na mnie głosowali — mówi nasz laureat.

Jaka jest recepta na sukces? — Na tytuł SuperSołtysa trzeba długo czekać. Dbam o swoją wioskę i mieszkańców, lecz na to, by coś konkretnego dla nich zrobić potrzeba więcej czasu — przekonuje sołtys Mikosze. Czesław Janczewski sołtysem jest nieprzerwanie od 1988 roku. Przez 25 lat stał na czele dwóch wsi. To za jego kadencji w Mikoszach Osadzie udało się położyć nowy asfalt, wybudować świetlicę wiejską, boisko, piękny plac zabaw, postawić nowy przystanek. Z kolei w Mikoszach

Podwójny laureat plebiscytu SuperSołtys 2018 Czesław Janczewski podczas odbierania dwóch nagród z rąk Jarosława Tokarczyka, prezesa Grupy WM, wydawcy „Gazety Olsztyńskiej” Fot. Zbigniew Woźniak

jest nowa droga oraz plac zabaw z wiatą. Obecnie sołectwo przygotowuje się do ważnej inwestycji — budowy kanalizacji i wodociągu. — To bardzo ważne dla ekologii. Przez naszą wieś płynie rzeka Orzysza, niedaleko jest jezioro Śniardwy — tłumaczy SuperSołtys.

Czesław Janczewski na brak zajęć nie narzeka, wręcz przeciwnie ma ich mnóstwo w swoim 33-hektarowym gospodarstwie. Mimo to aktywnie i zaangażowanie pełni funkcję sołtysa. Jak mówi, obecnie zabiega o budowę świetlicy w Mikoszach, która byłaby miejscem spotkań. — Planujemy z mieszkańcami bardzo dużo. Chcielibyśmy założyć Koło Gospodyń Wiejskich. Ale do tego jest potrzebna świetlica — przyznaje. A o czym marzy SuperSołtys? — Każdy by chciał, żeby jego wioska jak najlepiej i jak najładniej wyglądała — odpowiada.

Tytuł Srebrnego Sołtysa Powiatu Piskiego powędrował do Katarzyny Czerwińskiej. Sołtys Zdor w gminie Pisz nie kryje radości: — Jestem ogromnie zaskoczona. Chciałabym podziękować tym, którzy na mnie głosowali. Uważam, że ten sukces to zasługa mieszkańców i cale-

go sołectwa Zdory. 2. miejsce to dla mnie ogromna motywacja do dalszej pracy. Mam wiele planów, ale szczegółów nie będę na razie zdradzać. Przypomnijmy. 33-latką jest sołtysiem od trzech lat, to jej pierwsza kadencja. Katarzyna Czerwińska uważa, że dobry sołtys powinien być zaradny i komunikatywny. — Trzeba być przede wszystkim otwartym do ludzi. To bardzo ważna umiejętność — mówi Katarzyna Czerwińska. — Ja bardzo lubię współpracować z ludźmi i staram się pomagać w każdej sprawie z jaką zwracają się do mnie mieszkańcy. Uważam, że dobry sołtys powinien integrować lokalną społeczność — przyznaje.

— Daje kobieta radę! — tak o swoim sołtysie mówią panie z Koła Gospodyń Wiejskich w Dąbrowce. I to prawda, bo Ewa Kuźmicka zdobyła tytuł Brązowego Sołtysa Powiatu Piskiego. Nasza laureatka stoi na czele największego sołectwa w gminie Orzysz. Ma 43 lata i prowadzi własne gospodarstwo rolne. Funkcję sołtysa pełni pierwszą kadencję. Jak przyznaje, na brak zajęć nie może narzekać. W Dąbrowce kwitnie życie towarzyskie. Mieszkańcy sołectwa często spotykają się przy okazji różnych imprez.

We wsi prężnie działa koło gospodyń wiejskich, które ma na swoim koncie wiele sukcesów w gminnych konkursach. W życiu społeczno-kulturalnym sołectwa mocno angażują się również miejscowi strażacy ochotnicy. Zdaniem Ewy Kuźmickiej, dobry sołtys powinien być przede wszystkim dla ludzi. — Łączymy wiele pasji, które integrują nasze społeczeństwo. Staram się być pomocną w każdej kwestii, która dotyczy moich mieszkańców — mówi nasza laureatka.

W podsumowaniu plebiscytu „Gazety Olsztyńskiej” wzięli udział m.in. marszałek województwa Gustaw Marek Brzezina, wojewoda Artur Chojecki, prezes Grupy WM Jarosław Tokarczyk, redaktor naczelny „Gazety Olsztyńskiej” i „Dziennika Elbląskiego” Igor Hrywna, redaktor naczelna Gazety Piskiej Elżbieta Żywczuk oraz liczne grono parlamentarzystów i samorządowców z Warmii i Mazur, wśród których znalazł się burmistrz Orzysza Zbigniew Włodkowski. Wszyscy wyróżnieni otrzymali bezpłatne zaproszenie na II Kongres Przyszłości, który już 7-8 czerwca odbędzie się w Centrum Konferencyjnym UWM w Olsztynie.

NAJNOWSZEJ GENERACJI
BIOSTYMULATORY Z AMINOKWASAMI

AGRO-SORB®

DLA ZDROWYCH I WYSOKICH PLONÓW!

Ważne informacje:

1. Dlaczego biostymulatory AGRO-SORB® są tak skuteczne? Dlatego że:
 - wolne aminokwasy wyprodukowano unikalną technologią hydrolizy enzymatycznej L-Amino+®
2. Skąd taka siła aminokwasów w biostymulatorach AGRO-SORB®? Dlatego że:
 - biostymulatory zawierają wyłącznie **NATURALNE** aminokwasy 100% w formie lewoskrętnej L-Alfa.
3. Należy używać sprawdzonych biostymulatorów zarejestrowanych w MRiWR
 - produkt zarejestrowany pod nr S-518b/17

Siła aminokwasów
AGRO-SORB®

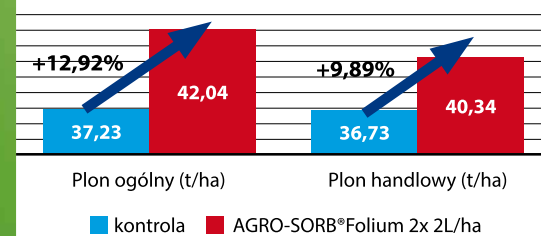
x3

- 👍 100% **NATURALNE** wolne aminokwasy
- 👍 100% **L-Alfa** (forma lewoskrętna)
- 👍 100% **Hydroliza enzymatyczna**

ZAPRASZAMY SKLEPY I HURTOWNIE DO WSPÓŁPRACY

BIOSTYMULATORY Z AMINOKWASAMI OFICJALNIE ZAREJESTROWANE W MRiWR

Wpływ zastosowania AGRO-SORB® Folium na plonowanie ziemniaków

You
Tube
www.polskieaminokwasy.pl

tel. +48 34 366 54 49

e-mail: info@agro-sorb.com

Produkcja ekologiczna, a uporczywe chwasty

Owies głuchy to duży problem w uprawie

Jedną z trudniejszych rzeczy w gospodarstwach ekologicznych jest radzenie sobie z chwastami bez użycia środków chemicznych. Jest to szczególnie problem w czasie przestawiania gospodarstwa na rolnictwo ekologiczne, zanim ekosystem się ustabilizuje. Problem ten zdarza się również w gospodarstwach, które już długo prowadzą produkcję tymi metodami i często jest wynikiem błędów w agrotechnice.

mgr inż. Maria Jankowska,
WMODR z siedzibą
w Olsztynie
rolniczeabc@rolniczeabc.pl

Z punktu widzenia rolnika konwencjonalnego chwasty to rośliny pojawiające się w uprawach polowych oraz na trwałych użytkach zielonych wbrew jego woli. Są niechętnie akceptowane, ponieważ konkurują z rośliną uprawną. Chwastami mogą być rośliny dziko rosnące np. ostrożeń polny, jak i rośliny uprawne np. samosiewy zbóż w rzepaku. W gospodarstwach ekologicznych rośliny „dzikie” pojawiające się pośród rośliny uprawnej, gdy nie występują zbyt licznie, są traktowane jak zioła i nie stanowią dużego problemu. Gdy jednak dany gatunek pojawi się zbyt licznie trzeba poszukać przyczyny. Najczęściej jest to wynik błędów agrotechnicznych. Jednym z trudniejszych pytań, jakie otrzymałam ostatnio od rolnika było: Jak poradzić sobie z zachwaszczeniem owsem głuchym w gospodarstwie ekologicznym? Trzeba przyznać, że jest to problem poważny i nasilający się w ostatnich latach, nie tylko w gospodarstwach ekologicznych.

Występuje już w całym kraju

Zacznijmy więc od przyjrzenia się gatunkowi. Owies głuchy jest groźnym, inwazyjnym i trudnym do zwalczania chwastem rodzimym, którego zasięg występowania obejmuje nie tylko Polskę, ale również całą Eurazję oraz północną Afrykę. Przez niektórych badaczy owies głuchy zaliczany jest do 10 najbardziej szkodliwych chwastów

jednorocznych występujących w strefie klimatu umiarkowanego. Jest rośliną ciepłolubną, rozpoczynającą rozwój wczesną wiosną. Roślina ta zaliczana jest do typowych roślin jarych. Spotyka się ją głównie w uprawach zbóż jarych pszenicy, jęczmienia i ousie, ale również w zbożach ozimych, choć dużo rzadziej. Owies głuchy stwierdzany jest również w uprawach buraków (cukrowego i pastewnego), grochu, ziemniaka oraz w wielu uprawach warzywnych.

Mówiąc o owsie głuchym warto przypomnieć, że w Polsce północno-wschodniej pierwsze okazy tego chwastu można było spotkać w latach 80. Jeszcze niedawno chwast ten był spotykany tylko w rejonie środkowo-południowej i środkowo-wschodniej Polski. Teraz jest problemem w całym kraju. Aktualnie południowy wschód i północny wschód — to regiony o największym zachwaszczeniu zbóż właśnie owsem głuchym. Szacuje się, że występuje on na około 40 proc. pól.

Mocno konkuruje z uprawą główną

Pomimo iż owies głuchy wydaje się być rośliną bardzo delikatną, wykazuje się dużą konkurencyjnością w stosunku do roślin uprawnych. Właściwość ta opiera się na szybkim tempie wzrostu we wczesnych fazach rozwojowych, co powoduje wyrastanie ponad łan rośliny uprawnej i zacienianie jej. Owies głuchy wytwarza także silny system korzeniowy, umożliwiając skuteczną rywalizację z roślinami uprawnymi o wodę i składniki pokarmowe. Pojedyncza roślina owsa

Już 10 roślin występujących na 1 m² może zmniejszyć plon jęczmienia jarego o 10 proc., a przy 100 roślinach na 1 m², plon spada nawet o połowę. Fot. Ewa Adamiak

głuchego potrzebuje do rozwoju dwukrotnie więcej wody i azotu niż pszenica i owies zwyczajny. W literaturze można spotkać doniesienia na temat wydzielania przez korzenie owsa związków chemicznych o charakterze allelopatyn, które wykazują działanie ograniczające wzrost korzeni i pędów pszenicy. Ilość uwalnianych do gleby substancji allelochemicznych uzależniona jest od fazy rozwojowej chwastu, a maksimum wydzielane jest od fazy krzewienia do wykłoszenia. Przykładowo już 10 roślin występujących na

1 m² może zmniejszyć plon jęczmienia jarego o 10 proc., a przy 100 roślinach na 1 m², plon spada nawet o połowę.

Wszystkie chwasty jednoliścienne, w tym owies głuchy, ze względu na bliskie pokrewieństwo ze zbożami, stanowią dla nich zagrożenie jako źródło chorób i szkodników. Chwast ten może być rośliną żywicielską m.in. dla mączlika zbożowego, nicieni z rodzaju *Pratylenchus* uszkadzających korzenie, czy chorób takich jak głownia pyłkowa owsa, łamliwość podstawy źdźbła, rizoktonioza czy fuzariozy.

Preferuje wschody wiosenne

Owies głuchy może wschodzić jesienią i przetrzymać zimę, ale zdecydowanie preferuje wschody wiosenne, dlatego zachwaszcza głównie zboża jare. Podobnie jak zboża jare, kwitnie od czerwca do lipca i jest również wiatropylny. Jego nasiona dojrzewają nieco wcześniej niż nasiona zbóż i dlatego wysiewają się, zanim jeszcze nastąpi zbiór gatunku uprawnego. Nasiona są lekkie, dlatego mogą być przenoszone również przez wiatr. Ziarniaki posiadają charakterystyczną higroskopijną ość, która ma zdolność skręcania się pod wpływem zmiany wilgotności, wskutek czego ziarniaki wciągane są w głąb gleby nawet na głębokość 25 cm. Z uwagi na to nie szkodzi im nawet głęboka na 20 cm orka. Ziarniaki nie kielkują od razu, wymagają kilkumiesięcznego okresu spoczynku. Jedna roślina może wytworzyć nawet do 1000 ziarniaków. Dodatkową cechą przystosowawczą, pozwalającą roślinie przetrwać niesprzyjające warunki, jest zachowanie przez nasiona zdolności kielkowania nawet przez 10 lat.

Badania przeprowadzone na terenie dawnej Czechosłowacji wykazały, że po jednorocznym pobycie w wierzchniej warstwie gleby (0-20 cm) zdolność do kielkowania utrzymało 54 proc. nasion, po 2 latach — 43 proc., po 3 — 23 proc., po 4 — 17 proc., po 6 — 6 proc., a po 8 — 1 proc. Dodatkowo zachowują żywotność nawet po przejściu przez przewód pokarmowy zwierząt.

Cechy te sprawiają, że jeśli owies głuchy już raz pojawi się na polu, to nie tak łatwo zechce się z niego wynieść i nigdy nie jesteśmy pewni, czy nie ukaze się na polach w kolejnych latach, nawet jeśli do tej pory na określonej działce rolnej nie występował.

Liście owsa głuchego skręcają się w lewo

Do charakterystycznych cech rozpoznawczych rośliny należy pierwszy liść. Jest on długi (7-9 cm) i wąski (0,4-0,5 cm) opionowym pokroju. Jego brzegi u dołu są delikat-

nie owłosione. Drugi i kolejne liście są większe i coraz mniej owłosione. Widoczne na nich są liczne nerwy, ale tylko trzy wyraźne. Języczek liściowy jest błoniasty, silnie wydłużony. Liście owsa głuchego skręcają się w lewą stronę, czyli przeciwnie do ruchu wskazówek zegara. Cecha ta odróżnia go od roślin pszenicy i jęczmienia, których liście skręcają się w przeciwnym kierunku. Jedną z metod rozpoznawczych może być wykopanie ziarniaka, który jest duży i bardzo charakterystyczny. W przeciwieństwie do pszenicy i jęczmienia owies głuchy nie posiada tzw. uszek. Dorosłe egzemplarze łatwo rozpoznać po charakterystycznych dużych rozpięrzchłych wiechach. Dojrzewające osobniki owsa głuchego posiadają trzy kłoski kwiatowe i różnią się od owsa zwyczajnego posiadającego 2 kłoski kwiatowe. Żdźbła owsa głuchego są zazwyczaj znacznie większe od owsa uprawnego. Rośliny osiągają zazwyczaj 60-130 cm wysokości i często górują nad łanem.

Z badań prowadzonych m.in. na Uniwersytecie Warmińsko-Mazurskim dotyczących zmienności tego chwastu w Polsce i na Litwie wynika, że owies głuchy występuje w kilku odmianach. Jest to m.in. owies szorstki, krótki i płony. Badania wskazują na wzrost częstości i obfitości występowania owsa szorstkiego w owsie siewnym na glebach piaszczystych i mało urodzajnych w północno-wschodniej Polsce. Natomiast typowy owies głuchy preferuje miejsca podmokłe, gleby próchnicze i gliniaste, zasobne wazot i wapń: obojętne (6R pH <7) i zasadowe (pH >7).

Regulacja zachwaszczenia

Jedną z głównych przyczyn pojawiania się owsa głuchego w gospodarstwach ekologicznych, jest zbyt duży udział roślin jarych w płodozmianie, szczególnie tych preferowanych przez rośliny owsa głuchego, a więc pszenicy jarej, jęczmienia jarego, owsa, roślin strączkowych, ziemniaków, buraków, kukurydzy. W gospodarstwach ekologicznych do walki z chwastami do dyspozycji mamy tylko

metody agrotechniczne i mechaniczne. Jak należy postępować, aby próbując ograniczyć występowanie tego chwastu?

1. Rewizja zmianowania. Z płodozmianu musimy eliminować rośliny jare, szczególnie gatunki sprzyjające występowaniu owsa głuchego, wprowadzając w to miejsce rośliny ozime lub takie gatunki roślin jarych, które nie sprzyjają tej roślinie.

2. Wsiewki. Dobrym sposobem walki z owsem głuchym jest stosowanie wsiewek roślin motylkowatych: koniczyny lub lucerny w zboża.

3. Wprowadzenie do płodozmianu roślin poplonowych. Po oziminach zastosowanie poplonu składającego się z mieszanek roślin strączkowych z krzyżowymi.

4. Wykorzystanie allelopatii. Znanym przykładem zastosowania allelopatii w walce z chwastami jest wysiew żyta zwyczajnego jako poplonu ozimego z przeznaczeniem na wiosenne przyoranie. Uwalnianie w trakcie rozkładu z resztek żyta allelopatyny wywierają dość silny inhibicyjny wpływ na siewki takich chwastów jak komosa biała, szarłat szorstki, chwastnica jednostronna, ale również owsa głuchego.

5. Systematyczne, mechaniczne lub ręczne odchwaszczanie. Stosowane w uprawach warzywnych lub okopowych (zanim jeszcze owies zdąży zakwitnąć), daje dużą szansę na zmniejszenie ilości owsa głuchego w kolejnych sezonach wegetacyjnych. Pozwala też uniknąć rozsiewania się chwastów na sąsiednie zagony.

6. Ze względu na siew w wąskich rzędach mechaniczna walka z owsem głuchym w zbożach jest bardzo utrudniona, zwłaszcza w zaawanso-

Fot. Ewa Adamiak

Jedna roślina może wytworzyć nawet do 1000 ziarniaków. Dodatkową cechą przystosowawczą, pozwalającą roślinie przetrwać niesprzyjające warunki, jest zachowanie przez nasiona zdolności kiełkowania nawet przez 10 lat. Jęczmień jary, Bałcyny 2011 r.

wanych fazach rozwojowych, i z reguły nie przynosi oczekiwanych rezultatów.

7. Zimowa orka. Zastosowanie głębokiej zimowej orki z odwróceniem może się również przyczynić do częściowej eliminacji chwastu. Z uwagi na głębokie zaleganie nasion nie jest to zabieg bardzo skuteczny.

8. Materiał siewny. Bardzo ważne jest stosowanie materiału siewnego wolnego od nasion tego chwastu. Naukowcy zbadali i wyliczyli, że jeżeli wysiejemy materiał siewny z domieszką 0,5 kg ziaren owsa głuchego na hektar, to już w drugim roku uprawy zbóż na tym stanowisku chwast zdominuje zasiewy. Najlepiej zakupić kwalifikowany materiał siewny, gdyż doczyszczanie własnego materiału jest praktycznie nie-

możliwe. Wymianę materiału siewnego na niezainfekowany powinniśmy przeprowadzać jak najczęściej. W przypadku braku dostępu do kwalifikowanego materiału siewnego jakośi ekologicznej, można zastosować kwalifikowany materiał konwencjonalny pod warunkiem, że jest niezaprawiany i po uzyskaniu zgody Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa.

9. Gęstość łanu. Prawidłowa struktura łanu ma również wpływ na ograniczenie występowania owsa głuchego.

10. Obornik. Z uwagi na to, że może być również źródłem zachwaszczenia, do nawożenia powinno się używać tylko kompostów.

11. Zabiegi profilaktyczne. Do zwiększenia zachwaszczenia tym gatunkiem przyczyni-

lił się również kombajnowy zbiór zbóż, który w zasadzie jest obecnie stosowany prawie we wszystkich gospo-

darstwach. Aby uniknąć rozprzestrzeniania się owsa głuchego należy zadbać o czystość maszyn. A gdy jest

to możliwe żniwa organizować w ten sposób, aby zbiór na polach zachwaszczonych odbywał się w ostatniej kolejności.

Likwidacja zachwaszczenia owsem głuchym, niezależnie od systemu gospodarowania jest zadaniem trudnym, pracochłonnym, długotrwałym i kosztownym. Podejmowane zabiegi bywają często nieskuteczne. Dlatego bardzo ważna, a być może najważniejsza, jest w tym przypadku staranna profilaktyka.

Od Redakcji: Dziękujemy dr hab. Ewie Adamiak za udzielenie zdjęć owsa głuchego do zilustrowania powyższego artykułu.

Literatura:

Herbologia, podstawy biologii, ekologii i zwalczania chwastów. Zenon Woźnica PWRiL 2008 Atlas chwastów. Adam Paradowski. Plantpress, 2013 www.rolnictwoekologiczne.pl http://budujesz.info/artykul/Biologia_i_zwalczanie_owsa_gluchego. Marcin Bortniak, IUNG-PIB, Zakład Herbologii i Techniki Uprawy Roli we Wrocławiu

REKLAMA

Maister[®] power

Innowacja w zasięgu ręki

Teraz masz wybór – użyj raz w pełnej dawce lub w dawkach dzielonych:

- zastosuj dawki dzielone na siewki chwastów, gdy są najbardziej wrażliwe na zwalczanie
- w ten sposób zagwarantujesz kukurydzy większą tolerancję na wiosenne spadki temperatury
- zyskasz wygodę planowania prac w gospodarstwie i zapewnisz większe bezpieczeństwo uprawom

Nowy zarejestrowany wariant ochrony DAWKI DZIELONE

Zabieg już od 2 liści kukurydzy!

GRUNT TO BEZPIECZEŃSTWO

Maister[®] Power 42,5 OD – ze środków ochrony roślin należy korzystać z zachowaniem bezpieczeństwa. Przed każdym użyciem przeczytaj informacje zamieszczone w etykiecie i informacje dotyczące produktu. Zwróć szczególną uwagę na stosowane zwroty wskazujące na rodzaj zagrożenia i symbole ostrzegawcze umieszczone w etykietach oraz przestrzegaj zalecanych środków bezpieczeństwa.

Bayer Sp. z o.o., Al. Jerozolimskie 158, 02-326 Warszawa, tel. 22 572 36 12

www.agro.bayer.com.pl

OGŁOSZENIA DROBNE

ROLNICTWO

dam pracę

W gospodarstwie, 85-650-13-61, 515-603-782.

zwierzęta hodowlane

!!! F.H.U. kupi knury, maciory, bydło, samochód+ waga, faktura, tel.721-040-072

SKUP koni rzeźnych, eksportowych, 606-954-202.

SPRZEDAŻ narybku karpia, lina, tołpygi, amura, 602-754-909.

ciągniki

SILNIK C-360 3P po remoncie sprzedam. 721-055-163.

SILNIK C-360 po remoncie sprzedam. 509-845-629.

maszyny rolnicze

DOJARNIE, schładzalniki. Sprze-

daż, montaż, serwis, zamiana, atesty, raty. Tel: (87)-423-48-77, 603-860-885.

KUPIĘ: MASZYNY, CIĄGNIKI, tel.663-949-448

produkty rolne

IRGA kwalifikowane sadzeniaki sprzedam, 797-944-919

KUPUJEMY zboża, 602 114-212

SPRZEDAM pszenica jara Tybalt 25ton i więcej, 502-541-006

SPRZEDAM: eco gryka, 508-190-161

Białko pasz objętościowych jako podstawa produkcji mleka bez GMO, cz. II

W puli azotu ogólnego pobranego z każdą paszą znajduje się frakcja związków azotowych ulegająca rozkładowi i frakcja nie ulegająca rozkładowi w żwacu.

dr hab. Purwin Cezary,
UWM, Olsztyn
dr inż. Fijałkowska Maja,
UWM, Olsztyn
rolniczeabc@rolniczeabc.pl

Jest to druga część artykułu, którego I część została opublikowana w lutowym wydaniu „Rolniczego ABC” – nr 2 (329) luty 2018 r.

Jakość białka kiszzonek determinuje wydajność i emisję azotu do środowiska. Do czynników wpływających na degradację żwaczową zalicza się: gatunek rośliny (białko lucerny jest bardziej podatne na rozkład niż inne gatunki), fazę wegetacji, stopień podsuśnienia, dodatki do zakiszania (dodatek kwasu mrówkowego

w połączeniu z 24 godzinnym podsuśnianiem znacznie ogranicza rozkład związków azotowych w kiszzonek z traw).

Poprawa bilansu azotu u przeżuwaczy

Produkty rozkładu związków azotowych w żwacu są następnie wykorzystywane przez mikroorganizmy do syntezy własnego białka, będącego głównym źródłem białka dostępnego dla przeżuwaczy. W związku z występowaniem proteolizy a wraz z nią wzrostem zawartości związków azotowych niebiałkowych wazocie ogólnym, trudna jest synchronizacja dostarczania azotu kiszzonek (w skutek degradacji białka) i substratów

Proces zagrzewania jest szczególnie niebezpieczny dla jakości białka, ponieważ wysoka temperatura powoduje powstawanie trwałych kompleksów białka i węglowodanów strukturalnych nie trawionych przez enzymy bakteryjne w żwacu oraz enzymy jelitowe

energetycznych (ze składników ścian komórek roślinnych) dla mikroorganizmów

żwacza. W związku z tym, azot kiszzonek wykorzystywany jest mało efektywnie do syntezy białka mikrobiologicznego. Przy deficycie energii, efektywność tej syntezy jest szczególnie ograniczona. W takiej sytuacji straty azotu w moczu wzrastają, wpływając na zanieczyszczenie środowiska i wzrost kosztów żywienia.

Powszechnie stosowaną metodą poprawy bilansu azotu u przeżuwaczy jest wzrost udziału pasz wysokoskrobiowych w dawce. Jednak ze względu na ryzyko kwasicy, wymagana jest szczególna ostrożność w ich stosowaniu. Można także zwiększyć udział białka o niskiej rozkładalności w żwacu w postaci śrut poekstrakcyjnych, co zwiększy syntezę białka, ale pogorszy skuteczność wykorzystania azotu ogółem. Poprawę efektywności wykorzystania azotu można osiągnąć przede wszystkim przez ograniczenie proteolizy w trakcie kiszzenia.

Zawartość związków azotowych w zielonkach

Związki azotowe (białko ogólne) występują w zielonkach i uzyskanych z nich kiszzonek w postaci białka właściwego oraz związków azotowych niebiałkowych (NPN), w różnych proporcjach. W zielonkach z traw około 75-90 proc. azotu ogólnego występuje jako białko właściwe. Nie jest ono pełnowartościowe, a aminokwasem

ograniczającym jego wartość biologiczną jest najczęściej metionina i histydyna. Skład aminokwasowy białka zielonek z traw nie zmienia się znacznie w zależności od gatunku rośliny. Głównym czynnikiem wpływającym zarówno na zawartość białka jak i aminokwasów w zielonkach jest faza wegetacji. Poziom białka może obniżyć się wraz z dojrzewaniem roślin nawet o około 85 proc. przede wszystkim na rzecz węglowodanów strukturalnych. Nawożenie azotowe również ma znaczący wpływ na zawartość białka w roślinach. Związki azotowe niebiałkowe (NPN) stanowią 10-25 proc. białka (azotu) ogólnego w zielonkach. Wśród nich znajdują się wolne aminokwasy, peptydy, aminy, amidy, mocznik, zasady purynowe i pirymidynowe, azotany i azotyny. Skład wolnych aminokwasów występujących w zielonkach jest bardzo zróżnicowany i zależy od gatunku rośliny, fazy wegetacji i warunków środowiskowych.

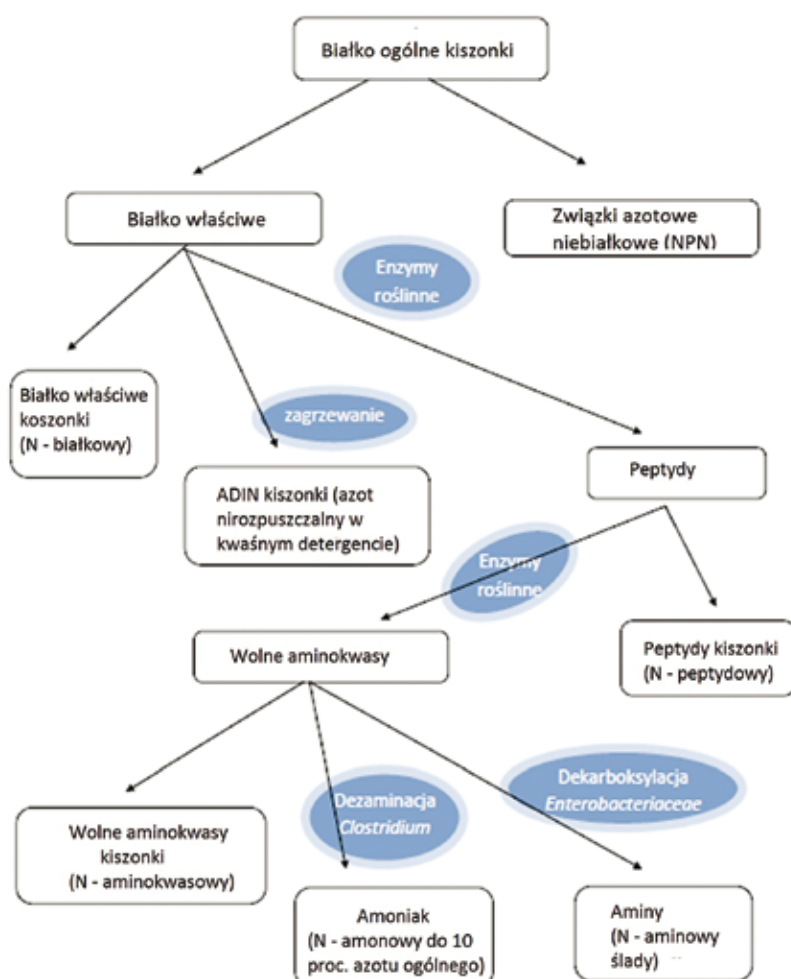
Przemiany związków azotowych podczas kiszzenia

Przemiany związków azotowych zachodzą na każdym etapie technologicznym podczas produkcji kiszzonek. Rozpoczynają się już po ścięciu roślin, intensywnie przebiegają w trakcie zakiszania, przechowywania kiszzonek. W następstwie ścięcia roślin

w czasie zbioru zielonki zachodzi w komórkach roślinnych proces hydrolizy białka (proteolizy). Wynika on nie tylko z działalności mikroflory epifitycznej, lecz przede wszystkim enzymów (proteaz) obecnych w komórkach roślinnych. Potwierdzają to doświadczenia na roślinach wolnych od bakterii, w których odnotowano nawet 70 proc. obniżenie zawartości białka właściwego. Mikroorganizmy natomiast odpowiadają za przemiany związków będących produktami proteolizy. Wśród czynników determinujących zakres hydrolizy białka podczas zakiszania wyróżnia się: zawartość suchej masy, pH, temperaturę, obecność inhibitorów oraz gatunek rośliny, z których dwa pierwsze odgrywają największą rolę.

Zwiększenie zawartości suchej masy często ogranicza proces proteolizy. Jednak podsuśnianie nie zawsze poprawia jakość białka, czego przyczyną może być wolniejsze obniżanie pH i hamowanie zakwaszenia. Wiadomo natomiast, że przedłużanie okresu podsuśniania roślin szczególnie w wilgotnych warunkach pogodowych powoduje zwiększenie intensywności proteolizy. Już w ciągu pierwszych 24 godzin zakiszania materiału świeżego lub przewiedniętego, zawartość białka w całkowitej puli azotu może obniżyć się z 80 do 60 proc. Głównym produktem hydrolizy białka

Rys 5. Przemiany związków azotowych w procesie zakiszania zielonek (Purwin 2010)

podczas podsuszania są peptydy, wolne aminokwasy i amidy. W badaniach nad zawartością frakcji azotowych w podsuszanej przez 26,5 godziny żyłcy wielokwiatowej stwierdzono największy wzrost udziału azotu aminokwasowego, z relatywnie niskim wzrostem azotu amoniakalnego i amidowego. Jak z tego wynika im wolniejsze obniżanie pH, tym więcej białka właściwego zostaje rozłożonego podczas zakiszania zielonki.

Między poszczególnymi gatunkami roślin istnieją różnice w podatności na rozkład białka wynikające z aktywności proteaz. Optymalne pH dla aktywności proteaz roślinnych według różnych badań wynosi dla lucerny 5,5-6,5, koniczyny czerwonej 5,5-7, traw 6 i zależy od temperatury. Proteazy mają dużą tolerancję na wysokie temperatury i najwyższą aktywność wykazują w temperaturze 45-55° C. Dlatego jej wzrost w silosie prowadzi do wzrostu ich aktywności. Stopień zagrzewania się zakiszanej masy uzależniony jest od dostępu tlenu, w związku z czym ważne jest, żeby zakiszany surowiec był dobrze ugnieciony i asilos szybko napełniony i dokładnie zabezpieczony przed dostępem powietrza. Proces zagrzewania jest szczególnie niebezpieczny dla jakości białka, ponieważ wysoka temperatura powoduje powstawanie trwałych kompleksów białka i węglowodanów strukturalnych nie trawionych przez enzymy bakteryjne w żwaczku oraz enzymy jelitowe. Związki te tworzą frakcję azotu nierozpuszczalnego w kwaśnym detergencie (ADIN), który jest wydalany w kale. Ponadto związki wchodzące w skład frakcji ADIN obniżają smakowitość kiszzonek. Zwiększenie udziału ADIN może wystąpić w kiszzonek produkowanych w belach cylindrycznych przy zbyt niskim stopniu ugniecenia oraz wydłużonym okresem od uformowania beli do jej owinięcia folią.

Końcowymi produktami proteolizy zachodzącej podczas zakiszania są wolne aminokwasy, amoniak i inne związki azotowe niebiałkowe (NPN). Proporcje między nimi zależą od stopnia rozkładu aminokwasów. Rozkład ten zachodzi w procesie fermentacji, w którym *Clostridium* z grupy proteolitycznej oraz *Enterobacteriaceae* selektywnie rozkładają aminokwasy na drodze dezaminacji, dekarboksylacji i reakcji Sticklanda. Ilość amoniaku obecnego w kiszonce jest wskaźnikiem zakresu aktywności proteolitycznej *Clostridium*. Wśród

Tabela 6. Skład frakcji azotowych (g/kg N og.) w zielonkach i kiszzonek z traw i motylkowych (Givens i Rulquin 2004)

Frakcja azotu	Żylica wielokwiatowa (rajgras włoski)		Koniczyna czerwona	
	zielonka	kiszonka	zielonka	kiszonka
N ogólny (g/kg s. m.)	20,2	19,6	nie oznaczano	nie oznaczano
N białkowy	863	308	760	439
N aminokwasowy	17	369	43	250
N peptydowy	39	90	44	0
N amidowy	3	ślady	75	ślady
N amoniakalny	2	121	10	144
Pozostałe związki azotowe niebiałkowe	76	112	68	167

mikroorganizmów także *Enterobacteriaceae* produkuje pewną pulę amoniaku ze względu na zdolność przeprowadzania deaminacji, ale głównie prowadzą one dekarboksylację aminokwasów. Tak więc charakter fermentacji zachodzącej w danej kiszonce może znacząco wpłynąć na udział poszczególnych frakcji azotowych, a także poprzez stopień rozkładu poszczególnych aminokwasów na zmiany w składzie frakcji wolnych aminokwasów. Udział azotu amonowego w azocie ogólnym przekraczający 10 proc. świadczy o dużym natężeniu negatywnych zmian w składzie frakcji wolnych aminokwasów oraz powstaniu także znacznej ilości innych produktów rozkładu białka takich jak aminy biogenne (histamina, putrescyna, kadaweryna, tyramina). Zarówno amoniak jak i aminy należą do głównych czynników obniżających smakowitość i w efekcie pobranie kiszzonek przez przeżuwacze.

Główną konsekwencją zmian we frakcjach azotowych podczas kiszenia (powstawanie związków charakterze niebiałkowym o niskiej masie cząsteczkowej) jest wzrost udziału puli azotu rozpuszczalnego w wodzie, co ma negatywny wpływ na jego wykorzystanie przez mikroorganizmy żwacza. Charakterystyczne wartości azotu rozpuszczalnego w wodzie w kiszzonek z traw wynoszą 600-800 g/kg azotu ogólnego, w porównaniu do 200-250 g/kg azotu ogólnego w zielonkach. Nie ma jednoznacznych wyników dotyczących wpływu metody zbioru na zakres proteolizy. W badaniach Slottnera i Bertilsona (2006) stwierdzili, że zbiór zielonek nierozdrobnionych prasami związającymi powodował na ogół zmniejsze-

nie rozkładu białka w porównaniu do zakiszania zielonek rozdrobnionych w silosie.

Metody ochrony białka kiszonki przed proteolizą

Podstawową metodą ograniczenia rozkładu białka w kiszzonek jest przyspieszenie zakwaszenia przez dodatek kwasów, m. in. kwasu mrówkowego. Większość badaczy stwierdza niższą rozkładalność żwaczową białka kiszzonek z dodatkiem kwasu mrówkowego. Kiszonki bez dodatku charakteryzowały się współczynnikiem rozkładalności 0,82 podczas gdy kiszonki z dodatkiem kwasu mrówkowego wykazywały współczynnik 0,63. Dodatek ten ma więc korzystny wpływ na metabolizm azotu kiszonki u przeżuwaczy w porównaniu do kiszonki bez dodatku.

Obniżenie pH poprzez wzrost poziomu kwasu mlekowego, uzyskać można przez stosowanie inokulantów bakterii homofermentacyjnych. Związki taninowe występujące w roślinach lub dodawane do zakiszanej masy wchodzi w trwałe kompleksy z białkami ograniczając ich degradację w czasie zakiszania oraz w żwaczku, zapobiegając jednocześnie wzdęciom. Część kompleksów białkowo-taninowych jest jednak na tyle trwała, że zmniejsza znacznie strawność jelitową i dostępność chronionego białka dla przeżuwaczy.

Obecnie zwrócono uwagę na naturalnie występujący w roślinach czynnik ograniczający rozkład białka jakim jest enzym, oksydaza polifenolowa (PPO). Przekształca ona fenole do chinonów, a te wiążą się z białkami tworząc stabilne kompleksy zmieniając ich podatność na proteolizę. Wysoka aktywność PPO jest charakterystyczna dla koniczyn szcze-

gólnie koniczyny czerwonej. Rozkładalność związków azotowych w koniczynie czerwonej wynosi 65 proc., koniczynie białej 67 proc., trawach 70 proc. a w lucernie 72 proc., co częściowo tłumaczyć można właśnie obecnością PPO. Wyprodukowanie kiszon-

ki wysokiej jakości wymaga staranności na każdym etapie produkcji. Niewłaściwe warunki przy którymkolwiek z nich, obniżają jakość tej paszy, a w konsekwencji powodują utratę azotu, podwyższając koszty żywienia, zwiększając emisję azotu do środowiska

a także przyczyniając się do zachwiania homeostazy w organizmie przeżuwaczy. Racjonalne gospodarowanie białkiem (azotem) ma ogromne znaczenie w kontekście produktywności bydła, dobrostanu, kosztów produkcji, a także jego emisji do środowiska.

REKLAMA

Wygodniej być nie może

Błyskawicznie się przekonasz

Sprawdzony herbicyd

w uprawie kukurydzy:

- skuteczny**
» zwalcza 85 gatunków chwastów jedno- i dwuliściennych
- elastyczny**
» może być stosowany przed- i powschodowo, do momentu pojawienia się 2 liści kukurydzy
- wygodny**
» wystarczy niska dawka i jeden zabieg w sezonie
» działa długo po zastosowaniu

Adengo® 315 SC – ze środków ochrony roślin należy korzystać z zachowaniem bezpieczeństwa. Przed każdym użyciem przeczytaj informacje zamieszczone w etykiecie i informacje dotyczące produktu. Zwróć szczególną uwagę na stosowane zwroty wskazujące na rodzaj zagrożenia i symbole ostrzegawcze umieszczone w etykietach oraz przestrzegaj zaleceń środków bezpieczeństwa.

Bayer Sp. z o.o., Al. Jerozolimskie 158, 02-326 Warszawa, tel. 22 572 36 12

www.agro.bayer.com.pl

WE DWOJE

Drodzy Czytelnicy, rubrykę naszą dedykujemy wszystkim poszukującym swojej drugiej połowy wśród osób mieszkających lub chcących zamieszkać na terenach wiejskich. Jak zamieścić swój anons lub wysłać list? Wystarczy wypełnić i wysłać zamieszczony poniżej kupon, w którym należy napisać hasło ogłaszającego się (np. KAWALER Z MAZUR) i numer rubryki. W tym wydaniu jest to numer 81/2018. Należy też pamiętać, by do listu załączyć znaczek pocztowy za 2,6 zł. Ogłoszenia są bezpłatne, ale muszą być napisane na kuponie zamieszczonym poniżej. Listy związane z naszą rubryką, należy wysłać na adres redakcji: „Rolnicze ABC”, ul. Tracka 5, 10-364 Olsztyn, z dopiskiem: We dwoje. W razie pytań zapraszamy do kontaktu telefonicznego pod numerem (89)539-74-82. Następne wydanie kącika matrymonialnego w „Rolniczym ABC” 16 maja 2018 roku.

♂ *Panowie*

WE DWOJE NR 81/2018

PANOWIE W WIEKU

31-45 LAT
KAWALER 44-LETNI

Bez nałogów i zobowiązań, wykształcenie zawodowe, na rencie. Poznam panią w wieku do 43 lat. Cel — przyjaźń lub stały związek.

JACEK

37-letni kawaler pozna panią w wieku 35-40 lat, sympatyczną, uczciwą, z okolic Olsztyna. Jestem niezależnym finansowo i mieszkaniowo, bez

nałogów. Cel — stały związek. Nr tel. ułatwi kontakt.

PANOWIE W WIEKU 46-60 LAT

WOLNY 58-LATEK

185/78 wdowiec, niezależny mieszkaniowo i finansowo, zmotoryzowany, pracujący, szukam panią 50-58 lat, szczupłą. Nr telefonu ułatwi kontakt.

PANOWIE POWYŻEJ 60 LAT

WDOWIEC

Pragnę poznać panią, z którą chciałbym spędzić lata we dwoje. Wdowiec, wiek nie ma znaczenia.

EMERYT 71 LAT

71 lat, 165 cm, 80 kg, od 21 lat dokucza mi samotność, poznam panią w przybliżonym wieku na dobre i złe, która chciałaby zamieszkać u mnie. Posiadam M2 w centrum, jestem domatorem, emerytem, palącym papierosy.

♀ *Panie*PANIE 46-60 LAT
LEW

60 l, emerytka, niezależna pod każdym względem, szczupła, niska, pozna pana miłego, z poczuciem humoru, niezależnego.

WOLNA I SZCZERA

60 lat, 164 cm, bez nałogów, szczerą, z własnym M, spokojna, o dobrym sercu. Poznam samotnego wdowca, bez nałogów, uczciwego, spokojnego. Pragnę ciepła i życia we dwoje.

PRACUJĄCA

168/68 niezależna finansowo i mieszkaniowo, pracująca. Poznam pana, któremu dokucza samotność. Przyjaciela na dobre i złe.

PANIE POWYŻEJ 60 LAT

UCZCIWA

Wolna wdowa, wzrost średni, wiek

po 70-tce, bez zobowiązań, bez nałogów, nie materialistka, niezależna mieszkaniowo. Mieszkam na wsi. Poznam pana do lat 80.

OPIEKUŃCZA

Skromna, niezależna, opiekuńcza, niepaląca, pozna pana niepalącego, miłego, odpowiedzialnego do lat 75. Cel — stały związek, wzajemna pomoc.

FAJNA PO 60-TCE

Wolna, zmotoryzowana, niezależna, pozna mężczyznę po 60-tce, wysokiego, poważnego, sensownie myślącego z odrobiną pozytywizmu, „życie nawet po 60-tce jest piękne, tylko od nas zależy jak je przeżyjemy”.

UCZCIWA I WOLNA

Wzrost średni, wiek po 60-tce, bez zobowiązań, bez nałogów, nie materialistka, niezależna finansowo

i mieszkaniowo, miła. Cel — stały związek, pan do lat 70.

WDOWA 65/158/48

Emerytka, bez nałogów, domatorka, pozna pana, któremu dokucza samotność, do lat 70, bez nałogów. Cel — przyjaźń.

MIŁA Z ELBLĄGA

Na emeryturze, o miłej aparycji, szczerą, bez nałogów, niezależna mieszkaniowo, wrażliwa o dobrym sercu. Poznam pana bez nałogów uczciwego z poczuciem humoru, zmotoryzowanego do 70 lat z Elbląga.

OPTYMISTKA

62/160/60 niezależna finansowo i mieszkaniowo, bez nałogów. Pozna pana niepalącego, wolnego, może zamieszkać u mnie, cel — stały związek.

Afrykański pomór świn

Hodowcy muszą drzeć o siebie i sąsiadów

Dariusz Kucman

rolniczeabc@rolniczeabc.pl

Mijają kolejne tygodnie, a sytuacja związana z afrykańskim pomorem świn (ASF) wydaje się niezmieniona. Hodowcy trzody chlewnej muszą przestrzegać zasad bioasekuracji i liczyć na to, że wirus nie przedrze się nie tylko do ich gospodarstw, ale także do tych położonych w okolicy.

W ostatnim czasie nie było na szczęście przypadków stwierdzenia ASF w stadach świn, ale wirusa wykryto w wyniku badań zwłok kolejnych setek padłych (ewentualnie odstrzelonych) dzików. Według komunikatu głównego lekarza weterynarii z 30 marca naliczono już 1800 przypadków ASF u dzików.

Inspekcja rozpoczęła kontrole w całym kraju

Być może będzie ich mniej po wybudowaniu wielkiego płotu na wschodniej granicy Polski — o czym pisaliśmy w poprzednim numerze. Jednak są wokół tego tematu spore wątpliwości, a część środowiska rolniczego żąda porzucenia tej inwestycji i przeniesienia przeznaczonych na nią środków na inne fronty walki z ASF, choćby na bezpośrednie wsparcie dla hodowców świn i wzmocnienie kadrowe i placowe Inspekcji Weterynaryjnej.

A propos tej ostatniej, w kwietniu rozpoczęła ona w całej Polsce kontrole w gospodarstwach utrzymujących trzodę chlewną. Podczas pierwszej wizyty w gospodarstwie weterynarz sprawdza, czy rolnik spełnia wymagania dotyczące bioasekuracji. W przypadku niedociągnięć, rolnik będzie miał czas na to, by dostosować się do wymogów. Następnie zostanie przeprowadzona kolejna kontrola. I jeżeli nadal będą nieprawidłowości, służby weterynaryjne wydadzą zakaz chowu świn i nakaz uboju zwierząt.

Straty mogą iść w dziesiątki tysięcy złotych

Niestety, skrupulatne przeprowadzenie zabezpieczenia gospodarstwa wcale nie oznacza, że hodowca nie będzie miał kłopotów. Wystarczy, że ognisko ASF zostanie stwierdzone w okolicy i cała

Fot. Dariusz Kucman

W kwietniu rozpoczęła ona w całej Polsce kontrole w gospodarstwach utrzymujących trzodę chlewną. Podczas pierwszej wizyty w gospodarstwie weterynarz sprawdza, czy rolnik spełnia wymagania dotyczące bioasekuracji. W przypadku niedociągnięć, rolnik będzie miał czas na to, by dostosować się do wymogów. Następnie zostanie przeprowadzona kolejna kontrola. I jeżeli nadal będą nieprawidłowości, służby weterynaryjne wydadzą zakaz chowu świn i nakaz uboju zwierząt

zostaje objęta strefą z ograniczeniami. Nawet jeśli można po jakimś czasie sprzedawać świnie z położonych w tym rejonie gospodarstw, ich właściciele dostaną za nie zdecydowanie zaniżone ceny. Wówczas straty idą w dziesiątki, a nawet setki tysięcy złotych.

Na jeszcze inne problemy w strefach zwrócił uwagę Krajowy Związek Pracodawców — Producentów Trzody Chlewnej.

„Dostajemy wiele sygnałów od rolników ze stref ASF,

k którzy są zaniepokojeni sytuacją związaną z wypłatami odszkodowań za likwidację stad trzody chlewnej w związku z wystąpieniem ognisk wirusa afrykańskiego pomoru świn. Obowiązujące przepisy stanowią, że wszyscy hodowcy, u których wystąpiło ognisko ASF, spełniający wymagania weterynaryjne, w tym z zakresu identyfikacji i rejestracji świn, otrzymają należne im odszkodowanie za straty poniesione w związku z działaniami Inspekcji Weterynaryjnej. Odszkodowanie należy jest m.in. za świnie zabite z nakazu Inspekcji Weterynaryjnej oraz za zniszczoną paszę lub sprzęt” — pisze KZP-PTCH.

Jak stwierdza, zdarzają się jednak przypadki, w których inspektorzy kwestionują spełnienie wymagań weterynaryjnych przez rolnika. Wówczas otrzymuje on odmowną decyzję

w kwestii wypłaty odszkodowania.

„Jeżeli mamy do czynienia z małym stadem (kilka sztuk), to kara wynikająca z braku odszkodowania jest adekwatna do winy rolnika. Jeżeli w gospodarstwie znajdują się setki lub tysiące sztuk zwierząt, to kara za brak spełnienia wymogów weterynaryjnych niweczy cały dorobek życiowy rolnika. Staje się on bankrutem, gdyż nie jest w stanie spłacać rat kredytu bankowego” — wskazuje KZP-PTCH.

Według związku, na rolników została nałożona zbyt duża presja. Oczywiście zwalczanie choroby bez współpracy gospodarzy jest niemożliwe, a ci lekceważący zasady bioasekuracji stanowią zagrożenie dla sąsiadów. Ale nieraz drobne przeoczenie w spełnieniu wymogów może ostatecznie spowodować plajtę gospodarstwa.

„Kara wymierzona w takim wypadku wydaje się być nieadekwatna do przewinienia. Dlatego zwracamy się z postulatem rozdzielenia kar nakładanych na rolników za brak spełnienia zasad bioasekuracji od odszkodowań z tytułu likwidacji stada z powodu zakażenia wirusem ASF. Kara za niespełnienie zasad bioasekuracji powinna być dla rolnika dotkliwa, ale nie może rujnować dorobku całego życia” — brzmi wystąpienie KZP-PTCH.

We dwoje
Nr 81/2018

hasło

imię i nazwisko.....

adres.....

nr PESEL.....

treść zgłoszenia (maksimum 30 słów).....

Powyższe dane do wiadomości redakcji

własnoręczny podpis

11170tbp-p-M

Wkrótce nowa ustawa

Deska ratunkowa dla zadłużonych gospodarstw

Dariusz Kucman

rolniczeabc@rolniczeabc.pl

Rolnicy, którzy znajdują się pod finansową kreską, będą mieli możliwość scedowania zadłużenia na Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa (KOWR) w zamian za przekazanie gruntów do Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa.

Prace nad ustawą o restrukturyzacji zadłużenia podmiotów prowadzących gospodarstwo rolne, która może być deską ratunkową dla mających problemy finansowe producentów rolnych, trwały od roku. Obecnie jest ona w fazie konsultacji społecznych. Zgodnie z ostatnimi zapowiedziami ministra rolnictwa Krzysztofa Jurgieła, powinna zostać uchwalona do końca czerwca.

Cztery formy wsparcia

Z przewidzianej ustawą pomocy będą mogli korzystać prowadzący działalność rolniczą co najmniej przez trzy

Fot. Dariusz Kucman

Rolnik po uporaniu się z kłopotami finansowymi będzie miał realną możliwość odkupienia „swoich” gruntów, gdyż KOWR nie będzie miał ich prawa sprzedać innym podmiotom w ciągu 10 lat od przejęcia

lata przed dniem utraty zdolności do obsługi zadłużenia. Zasadnicze formy wsparcia będą cztery:

- udzielanie przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa dopłat do oprocentowania bankowych kredytów restrukturyzacyjnych w celu

restrukturyzacji zadłużenia podmiotów prowadzących gospodarstwo rolne znajdujące się w trudnej sytuacji ekonomicznej,

- udzielanie przez ARiMR pożyczek na spłatę zobowiązań cywilno-prawnych podmiotów prowadzących gospodarstwo

rolne znajdujące się w trudnej sytuacji ekonomicznej,

- udzielanie przez Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa gwarancji spłaty bankowych kredytów restrukturyzacyjnych,

- przejęcie zadłużenia podmiotów prowadzących gospodarstwo rolne przez KOWR.

Obowiązkowy plan restrukturyzacji gospodarstwa

Trzy pierwsze z tych form, czyli dopłaty do oprocentowania kredytów, pożyczki na spłatę zobowiązań i gwarancje spłaty kredytów, będą warunkowane przedstawieniem przez wnioskującego o pomoc rolnika planu restrukturyzacji jego gospodarstwa. Ten plan będzie musiał być zatwierdzony przez właściwy miejscowo wojewódzki ośrodek doradztwa rolniczego. Ponadto ma w nim zostać obowiązkowo określona kwota kredytu czy pożyczki niezbędna do odzyskania płynności finansowej

w takim stopniu, by zapewnić temu gospodarstwu zdolność do długotrwałego konkurencyjności na rynku rolnym.

W zamian przekaże ziemię

Jeśli chodzi o czwartą formę wsparcia, to KOWR na wniosek zadłużonego rolnika będzie mógł te jego zobowiązania przejąć na siebie, ale w zamian ów rolnik przekaże ziemię do państwowego zasobu. Co jednak ważne, temu dotychczasowemu właścicielowi gruntów ma przysługiwać prawo pierwszeństwa do ich dzierżawy, a także do ich przyszłego zakupu (w okresie nie krótszym niż po upływie 5 lat od przejęcia do zasobu państwa). Ażeby gospodarz miał po uporaniu się z kłopotami finansowymi realną możliwość odkupienia „swoich” gruntów, KOWR nie będzie miał ich prawa sprzedać innym podmiotom w ciągu 10 lat od przejęcia.

„Pomoc przewidziana w projektowanej ustawie jest

szczególną formą pomocy państwa, która udzielana będzie podmiotom, znajdującym się w trudnej sytuacji finansowej, które praktycznie nie mają możliwości uzyskania środków finansowych umożliwiających im odzyskanie płynności finansowej na warunkach rynkowych, ogólnie obowiązujących” — czytamy w uzasadnieniu do projektu ustawy.

Jak napisano tam dalej, „w celu zabezpieczenia spłaty pomocy, która będzie udzielana ze środków publicznych w projektowanej ustawie proponuje się, aby do egzekucji komorniczych prowadzonych na wniosek Agencji i Krajowego Ośrodka w stosunku do nieruchomości stanowiących zabezpieczenie pożyczek oraz gwarancji spłaty kredytu restrukturyzacyjnego nie miały zastosowania przepisy w sprawie określenia przedmiotów należących do rolnika prowadzącego gospodarstwo, które nie podlegają egzekucji”.

Z harmonogramu PROW Kasa dla młodych i na grupy producentów

Realizacja Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 przyniesie wkrótce nowe nabory wniosków o wsparcie. Na co będzie można pozyskać kasę jeszcze w II oraz III kwartale tego roku?

Harmonogram planowanych naborów przewidywał na marzec przyjmowanie aplikacji o dotację z poddziałania „Pomoc na rozpoczęcie działalności gospodarczej na rzecz rozwoju małych gospodarstw” — typ operacji „Restrukturyzacja małych gospodarstw”. W tym terminie ostatecznie nabór nie został zrealizowany, ale trzeba go oczekiwać w najbliższym czasie.

W maju ma ruszyć przyjmowanie wniosków w ramach poddziałania „Pomoc w rozpoczęciu działalności gospodarczej na rzecz młodych rolników” — typ operacji „Premie dla młodych rolników”.

Ponadto do połowy maja potrwa nabór wniosków w zakresie „ochrony ekosystemów i efektywnego gospodarowania zasobami naturalnymi” (wnioski będzie można składać jeszcze w terminie 25 dni kalendarzowych po 15 maja, jednak za każdy dzień roboczy opóźnienia stosowane będzie zmniejszenie płatności w wysokości 1 proc. należnej kwoty). Chodzi tu o działa-

nia: „Inwestycje w rozwój obszarów leśnych i poprawę żywotności lasów” (premia pielęgnacyjna i premia zalesieniowa, pierwsza premia pielęgnacyjna do gruntów z sukcesją naturalną), „Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne”, „Rolnictwo ekologiczne” oraz „Płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami (ONW)”. Do tego w dniach 1 czerwca — 31 lipca będzie można wnioskować o przyznanie wsparcia na zalesienie w ramach działania „Inwestycje w rozwój obszarów leśnych i poprawę żywotności lasów”.

Fot. Dariusz Kucman

W dniach 1 czerwca — 31 lipca będzie można wnioskować o przyznanie wsparcia na zalesienie w ramach działania „Inwestycje w rozwój obszarów leśnych i poprawę żywotności lasów”

Czerwiec będzie też miesiącem, gdy zaczną się nabory w ramach działania „Tworzenie grup producentów i organizacji producentów”

oraz poddziałania „Pomoc na rozpoczęcie pozarolniczej działalności gospodarczej na obszarach wiejskich” — typ operacji „Premie na rozpo-

częcie działalności pozarolniczej”. Zostanie wówczas uruchomiony drugi tegoroczny nabór na tzw. modernizację gospodarstw — tym razem w ramach komponentów A, B, C (czyli np. modernizację budynków gospodarczych czy inwestycje w hodowlę bydła i trzody).

Z kolei we wrześniu mają być prowadzone nabory na operacje typu: „Płatności dla rolników przekazujących małe gospodarstwa”, „Inwestycje zapobiegające zniszczeniu potencjału produkcji rolnej” oraz — prawdopodobnie — „Inwestycje w gospodarstwach położonych na obszarach Natura 2000”. **Dk**

REKLAMA

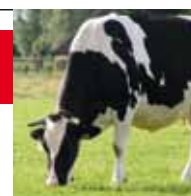
Energoutil

BEZPŁATNY ODBIÓR PADŁYCH ZWIERZĄT GOSPODARSKICH

ZGŁOSZENIA (CAŁODOBOWO) tel. 87 620 38 58, tel. komórkowy 783 888 809

ENERGOUTIL Sp. z o.o., Nowa Wieś Etcka, ul. Etcka 1A, 19-300 Etka

odbiór na terenie woj. podlaskiego, mazowieckiego i warmińsko-mazurskiego

Zaraz po urodzeniu i w pierwszych tygodniach życia

Zasady prawidłowego wychowu cieląt

Czas, który określa się jako tzw. „cielęcy”, trwa zwykle 6 miesięcy. W tym czasie zachodzi szereg przeobrażeń związanych z rozwojem przedżołądków u cieląt w wyniku czego cielę staje się w przeżuwaczem.

prof. dr hab. inż. Jan Miciński,
UWM w Olsztynie
rolniczeabc@rolniczeabc.pl

W wychowie cieląt wyodrębniamy trzy okresy żywieniowe. Pierwszy okres trwa 5 dni i polega na żywieniu cieląt siarą i mlekiem matki. W drugim okresie oprócz mleka bądź preparatu mlekozastępczego cielęta otrzymują dodatek pasz stałych, np. gniecione ziarno kukurydzy lub inne zboża, granulaty bądź mieszankę treściwą typu prestarter. Trzeci okres to żywienie cieląt wyłącznie paszami stałymi, tj. paszą treściwą, sianem, kiszonką z kukurydzy bądź zielonką — w okresie letnim. Po ukończeniu wieku 6 miesięcy, prawidłowo odchowane cielęta są już zdolne do pełnego pobierania pasz stałych — objętościowych stosowanych w żywieniu przeżuwaczy.

Obowiązuje „reguła dwóch”

Okres odchowu cieląt ma decydujący wpływ na stan ich zdrowia jako młodych zwierząt (brak odporności czynnej) oraz na ich wzrost i rozwój (trwający u bydła domowego aż do wieku 4 lat). A zatem okres odchowu jest niewrażliwym okresem warunkującym ujawnienie się genetycznych cech zwierząt, szczególnie w przypadku jałówek remontowych, decydujących o jakości stada mlecznego.

Praktycy twierdzą, że w wychowie cieląt obowiązuje tzw. „reguła dwóch”. Oznacza to, że w całym wychowie cieląt istnieje niewrażliwe okresy, które wymagają zwrócenia szczególnej uwagi i od prawidłowości, których zależy przebieg dalszego wychowu cieląt. Tak więc, zaraz po wycieleniu, o życiu cielęcia decydują 2 pierwsze minuty, gdyż musi ono swobodnie oddychać. Zaraz po porodzie cielę może być pokryte błonami płodowymi, jeśli nie nastąpiło ich samoczynne usunięcie w trakcie poro-

du. Najczęściej śluz będzie zalegał w nozdrzach i pysku uniemożliwiając oddychanie. Należy więc kciukiem usunąć śluz i resztki pępowiny, zaczynając od nasady nosa w kierunku jego końca. Po tej czynności należy odciąć pępowinę w odległości 10 cm od brzucha, a następnie ranę zdezynfekować jodyną. Dezynfekcja pępowiny powoduje zamknięcie drogi wniknięcia czynników chorobotwórczych (bakterie, grzyby, wirusy), co pozwala uchronić młody organizm, przed szeregiem chorób, tj. zapalenie pępowiny i stawów, bezwład ciała czy zakaźna biegunka.

Pozytywnym elementem jest umożliwienie krowie wylizania noworodka. Pozwala to na usunięcie resztek śluzu z jego ciała, wysuszeniu sierści oraz pobudza układ krążenia krwi i jelit (sprzyja to oddaniu smółki, tj. pierwszego kału). W przypadku, gdy krowa nie chce wylizać cielęcia należy wwieźć smółki lub ścięgno wytrzeć noworodka.

Następnie cielę musi napić się siary w pierwszych 2 godzinach jego życia. W tym celu, już w pierwszej godzinie od porodu rozpoczynamy podawanie lub umożliwiamy cielęciu pobranie siary, która uodparnia organizm cielęcia na okres 2 miesięcy dzięki zawartości przeciwciał odpornościowych (immunoglobulin — Ig) i chroni organizm od zewnętrznych czynników chorobotwórczych. Pierwsza porcja podanej siary nie powinna przekraczać 1 litra, gdyż taka jest pojemność trawienia. Cielę powinno pobierać siarę na wysokości wymienia, gdyż wówczas zamyka się rymienka przelykowa i siara trafia bezpośrednio do trawienia a nie do pozostałych przedżołądków, które nie są jeszcze wykształcone i każda ilość siary czy też mleka tam zalegająca ulega zakwaszeniu (rozwój bakterii) i jest przyczyną biegunk.

Kolejnym punktem krytycznym w wychowie cieląt są 2 pierwsze dni życia, gdyż

Wśród naszych Czytelników wielu doczekała się w ostatnich dniach narodzin cieląt. Cieliczka Marysia państwa Tchórzewskich urodziła się 3 kwietnia w gospodarstwie Stajni Huragan w Raju, w powiecie morąskim. Córka 8-letniej krowy rasy Simenty zapowiada się na zdrowy okaz

decydują one o zdrowiu cielęcia. Aby to docenić, należy przyjąć, że cielę rodzi się bez rozwiniętych mechanizmów obronnych (słaba działalność układu immunologicznego), stąd jest bezbronne (brak odporności czynnej) i podatne na zakażenia drobnoustrojami chorobotwórczymi. W okresie płodowym przeciwciała wytworzone w organizmie matki nie mogą przenikać do cielęcia, ze względu na ścisłą barierę tworzoną przez łożysko. Zaraz po urodzeniu i w pierwszych dniach życia jedynym źródłem przeciwciał (Ig) jest siara matki, którą należy podać jak najszybciej (nie później niż w 1-2 godzinie od urodzenia). Pierwsza porcja siary podana cielęciu nie powinna być większa aniżeli 1 litr, następnie zwiększa się ją do 1,5 litra w trzecim pojeniu. W miarę upływu czasu zawartość Ig jak i ich przyswajalność przez cielę szybko się zmniejsza. Po upływie 12 godzin od porodu zawartość Ig stanowi połowę stanu początkowego, a gdy upłyną 2 doby, siara nie zawiera już prawie ciał odpornościowych.

Jak określić jakość siary?

Przeciwciała dostarczone cielęciu w siarze nadają mu odporność tzw. bierną, która chroni cielę do momentu wyspecjalizowania się układu odpornościowego, kiedy to zacznie on produkować własne przeciwciała i nabędzie tzw. odporność czynną. Istotnym elementem wychowu jest ocena jakości siary, gdyż zawartość przeciwciał może być różna w siarze pochodzącej od różnych krow. Włatwy i szybki sposób jakości siary pod względem zawartości Ig możemy określić przy pomocy siaromierza mierząc jej gęstość (ciężar właściwy). Za dobrą siarę uznaje się tę, u której gęstość wynosi powyżej 1,070 g/ml (zawartość Ig wynosi wówczas od 80 do 120 g/l), za średniej jakości siarę uznaje się, gdy jej gęstość wynosi od 1,044 do 1,056 g/ml (zawartość Ig wynosi wówczas od 40 do 80 g/l). Siara złej jakości zawiera niską gęstość wyno-

szą poniżej 1,040 g/ml (Ig poniżej 40 g/l). W przypadku siary średniej jakości należy uzupełnić zawartość przeciwciał, wykorzystując siarę bardzo dobrej jakości z tzw. banku siary, który każdy hodowca może mieć we własnej lodówce, tzn. nadmiar bardzo dobrej siary z pierwszego udoju należy zamrozić bądź schłodzić i dodawać do siary średniej. Natomiast siarę złej jakości należy zastąpić inną siarą najlepiej bardzo dobrą.

Liczba odpasów w pierwszych 2 dniach życia cielęcia powinna być jak największa. W drugim i trzecim dniu można przejść na trzykrotne pojenie w ciągu dnia, zwiększając porcje siary do 2,5 litra. Siarę należy podawać bezpośrednio po doju lub podgrzaną do temperatury 35°C. Zimna siara przedłuża czas jej zalegania w trawieniu i może być przyczyną biegunki. Okres żywienia siarą trwa do 5 dni. Powszechnie stosuje się dwa równoważne sposoby podawania siary: pierwszy to pozostawienie cielęcia przy krowie przez 2-5 dni, natomiast drugi podawanie siary zwiaderka lub przez smoczek

(na wysokości wymienia krowy). Cielętom, które same nie wykazują chęci do pobierania siary w wyniku osłabienia, można wprowadzić porcję siary poprzez rurkę plastikową, wprost do żołądka. Należy przy tym uważać, aby rurka trafiła do żołądka a nie do tchawicy. Dla wzmocnienia organizmu cielęcia wskazane jest podanie w formie iniekcji witamin: A, D i E.

Przyczyną biegunek są głównie bakterie

W 2 pierwszych tygodniach życia rozstrzyga się kwestia występowania biegunek. Gwarancję prawidłowego odchowu dają cielęta zdrowe i mające w chwili urodzenia odpowiednią masę ciała. Zależy to od prawidłowego wzrostu i rozwoju płodu w czasie ciąży. Wprawdzie poród jest fizjologicznym procesem, jednak jego przebieg wpływa na aktywność i żywotność cieląt. Cielęta urodzone w wyniku ciężkich porodów są mniej żywotne, mają trudności ze znalezieniem strzyków (w przypadku stad mięsnych lub odpajanych przez cielęta), pobierają mniej siary a to ob-

niza odporność bierną cieląt. Ponadto niezmiernie ważnym elementem jest pozycja, w jakiej cielę pobiera siarę a potem mleko. Zawsze musi mieć głowę na wysokości wymienia krowy, gdyż wówczas zamyka się tzw. rynienka przelykowa i mleko trafia do trawienia a nie do żwacza, który jeszcze nie funkcjonuje. Gdy trafi do żwacza, zalega tam dłuższy czas, namnażają się w nim bakterie i mogą wywoływać biegunki u cieląt. Główną przyczyną biegunk jest zarażenie układu pokarmowego (głównie jelit) patogenami wywołującymi biegunkę. Są to w głównej mierze bakterie *Escherichia coli*, koronawirusy i rotawirusy.

Oprócz żywienia, istotny wpływ na występowanie biegunk u cieląt mają także warunki utrzymania. W wielu cieleńnikach panuje duża wilgotność, znaczne stężenie szkodliwych gazów, czy też przeciągi. Takie utrzymanie często staje się przyczyną chorób, które osłabiają organizm (w tym układ odpornościowy) i w efekcie jest on coraz bardziej bezbronny wobec działania bakterii i wirusów. Dlatego wielu hodowców prowadzi tzw. „zimny wychów”, który polega na tym, że cielęta utrzymuje się w drewnianych lub plastikowych budkach umieszczonych na dworze. Temperatura w budkach jest zbliżona do zewnętrznej a ponadto cielęta korzystają ze świeżego, czystego powietrza (niezawirusowanego), zawierającego dużo tlenu. Budki powinny mieć wymiary 1,5 x 1,5 m i szczelne ściany zapobiegające przeciągom i oziębiającemu działaniu wiatru. Powinny być także dobrze wyścielone słomą.

Zwykle w budkach umieszcza się cielęta po dokładnym

Zimny wychów cieląt w tzw. „igloo” Fot. Anna Uranowska

osuszeniu i napojeniu siarą już drugiego dnia po urodzeniu. Cielęta przebywają tam do trzeciego miesiąca życia. W surowych warunkach cielęta nie chorują i wbrew pozorom dobrze się rozwijają (szczególnie układ krwionośny i oddechowy), co w przypadku cieliczek korzystnie wpływa na ich przyszłą użyteczność mleczną. Pozytywne aspekty przemawiają za tym właśnie systemem utrzymania. Jedyńm mankamentem mogą być większe nakłady robocizny na obsługę i pojenie cieląt (ważne jest przestrzeganie temperatury pójła wynoszącej 35°C).

Żywienie mlekiem trwa 90 dni

Należy także pamiętać, że „reguła dwóch” obejmuje także 2 pierwsze miesiące życia, kiedy cielę staje się przeżuwa-czem. Żołądek rośnie i rozwija się proporcjonalnie do wieku

cielęcia. Zmieniają się także proporcje między komorami. Cielęta 6-tygodniowe charakteryzują się stosunkiem przedżołądków do trawienia wynoszącym od 70 proc. do 30 proc. ogólnej objętości żołądka. Natomiast u bydła dorosłego objętość przedżołądków wynosi 90 proc. ogólnej objętości żołądka. Jest to spowodowane znacznym rozwojem żwacza, którego objętość jest największa i wynosi od 23 do 36 litrów na 100 kg masy ciała zwierzęcia.

Po okresie tzw. siarowym, następuje okres żywienia mlekiem lub preparatami mlekozastępczymi, trwający 90 dni. W nim możemy wyróżnić odchów na mleku pełnym bądź pełnym i odtłuszczonym oraz na preparatach mlekozastępczych. Odchów na mleku pełnym jest sposobem tradycyjnym. Stosuje się go od 2 do 10 tygodnia życia

i zużywa od 300 do 400 litrów mleka na odchów jednego cielęcia. Warunkiem takiego odchovu jest stosowanie od 2 tygodnia życia dobrej jakości siana i mieszanki treściwej. Odchów na mleku pełnym i odtłuszczonym pozwala zaoszczędzić mleko pełne, wprowadzając mleko odtłuszczone stopniowo od trzeciego tygodnia życia cielęcia. Zużycie mleka pełnego wynosi tu 150-200 litrów a mleka odtłuszczonego 300-400 litrów. Przy karmieniu mlekiem odtłuszczonym należy pamiętać o podawaniu koncentratów mineralno-witaminowych. Aby zaoszczędzić na zużyciu mleka pełnego wprowadzono na rynek preparaty mlekozastępcze, które zamiast tłuszczu mleka zawierają lój, smalec bądź olej roślinny. Białko mleka ściąga się pod wpływem kwaśnego środowiska enzymów żołądkowych i po-

wstaje skrzep białkowy, który trawiony jest pod wpływem podpuszczki.

Żywienie cieląt mlekiem ma charakter żywienia ciągłego, w związku z czym liczbę odpasów można ograniczyć do dwóch dziennie. Jednak właściwości tych nie posiadają preparaty mlekozastępcze oparte na innych białkach i dlatego powinny być skarmiane co najmniej 3 razy w ciągu doby. Preparaty mlekozastępcze należy podawać świeże, bezpośrednio po rozpuszczeniu, przy temperaturze 35°C i stosować się do zaleceń producenta dotyczących ich przygotowania. Podawanie mleka bądź preparatu mlekozastępczego można zaprzestać, jeżeli cielę zjada dziennie ok. 1 kg mieszanki treściwej. Nakłady pracy związane z odchovem cieląt można zmniejszyć poprzez stosowanie automatów do pojenia, które utrzymują stałą temperaturę tzw. pójła, umożliwiając cielętom wielokrotne w ciągu dnia pobieranie małych porcji. Należy jednak pamiętać, że zakup automatów jest opłacalny jeżeli korzysta z niego przynajmniej 20 cieląt.

Pasze stałe w żywieniu cieląt

Żwacz zaczyna funkcjonować u cieląt między 12 a 13 tygodniem życia. Na tempo jego wzrostu niewątpliwie ma wpływ żywienie paszami stałymi — im szybciej podamy pasze stałe (ziarno kukurydzy, siano i mieszanki treściwe), tym szybciej nastąpi stymulacja i rozwój przedżołądków w tym głównie żwacza. Zdolność trawienia włókna zależy od terminu rozpoczęcia przeżuwania, a także od stopnia rozwoju mikroflory i mikrofauny żwacza. Ilość pobranych pasz stałych zależy

od ich jakości, smaku i stopnia rozdrobnienia oraz ilości podawanej wody. Pobieranie pasz stałych pobudza rozwój przedżołądków, zwiększa apetyt i żerność zwierząt. Do pasz stosowanych w żywieniu cieląt należy zaliczyć: siano, sianokiszonki, kiszonki, zielonki, okopowe i mieszanki treściwe. Pasze stałe skarmia się według ogólnie przyjętych zasad:

- pasze treściwe powinny otrzymywać do woli;
- wszystkie pozostawione resztki paszy należy usuwać każdego dnia;
- od 2 tygodnia życia należy podawać gniecione ziarno kukurydzy, owsa, paszę treściwą granulowaną. Obecnie zaleca się podawanie cielętom granulowany koncentrat paszy treściwej zmieszany z całymi ziarnami kukurydzy i owsa w proporcji 3 : 1 w pierwszych 3-4 tygodniach życia, a później 2 : 1 do ukończenia 3 miesiąca życia. Zawartość białka w 1 kg paszy treściwej powinna wynosić 200-220 g białka. Siano zaleca się podawać dopiero w połowie 3 miesiąca życia, tak samo marchew, a sianokiszonkę pod koniec trzeciego miesiąca życia. Do tego wieku nie zaleca się podawania kiszonki z kukurydzy;

— w okresie letnim można wprowadzić zielonkę lub wypasać cielęta na pastwisku. Warto pamiętać, że na pastwisku cielęta korzystają z ruchu, świeżego powietrza i promieni słonecznych, co wpływa korzystnie na ich rozwój i zdrowie.

Składniki mineralne i witaminy

Zapotrzebowanie cieląt na składniki energetyczne i biał-

ciąg dalszy na str. 16

REKLAMA

Gdzie nas szukać?

Anna Uranowska
redaktor naczelny,
menedżer Rolnicze ABC
tel. (89) 539 74 73
fax (89) 539 76 20
a.uranowska@rolniczeabc.pl

**Monika Kopaczek-
Radziulewicz**
redaktor www.rolniczeabc.pl,
doradca klienta
tel. 514-800-547
m.radziulewicz@rolniczeabc.pl

Następne wydanie:
16 maja 2018

www.rolniczeabc.pl

PRODUCENT NAJTANIEJ W POLSCE

**SZAMBA,
OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW,
PŁYTY OBORNIKOWE,
ODWODNIENIA**

DZIAŁAMY NA TERENIE CAŁEGO KRAJU
794 617 449
biuro.imbet@gmail.com

Firma Anmar Sp. z o.o. oferuje sprzedaż i skup

**bydła mlecznego, mięsnego i mieszanego
(cielaki, młódzież, krowy)**

Bydło sprowadzane jest z zagranicy
(Czechy, Holandia, Dania, Niemcy, Litwa).
Zwierzęta znajdują się w bazie w Skrzypkach Małych.

Możliwość transportu na terenie całego kraju.

Najlepsze ceny i możliwość negocjacji!

Tel. +48 504 410 192, +48 505 084 867

Anmar Sp. z o.o., Skrzypki Małe 2, 17-100 Bielsk Podlaski

ciąg dalszy ze str. 15

kowe zależy od ich masy ciała i zakładanych przyrostów dobowych. Dawka pokarmowa powinna pokrywać także zapotrzebowanie cielęcia na składniki mineralne i witaminy. W pierwszym okresie życia cielęcia najważniejsze jest mleko pełne, stanowiące źródło tych składników, w późniejszym okresie należy stosować dodatki mineralno-witaminowe. Zapotrzebowanie codzienne cieląt przy ich masie ciała wynoszącej 50 kg, wynosi 1,3 JPM, 184 g BTJ i 0,9 SM (przyrosty dobowe 600 g) oraz 1,7 JPM, 258 g BTJ i 0,9 SM (przyrosty dobowe 1000 g). Wraz ze wzrostem cieląt zwiększa się zapotrzebowanie, które przy masie ciała 100 kg wynosi 2,1 JPM, 273 g BTJ i 2,3 SM (przyrosty dobowe 600 g) oraz 2,9 JPM, 369 g BTJ i 2,5 SM (przyrosty dobowe 1000 g). Cielęta mają także duże zapotrzebowanie na wodę, odpowiadające 12-20 proc. ich masy ciała. W pierwszym miesiącu życia zapotrzebowanie wynosi 7-8 litrów, w drugim miesiącu 9-10 litrów, a w trzecim miesiącu wynosi 10-12 litrów. Woda zapewnia prawidłowy przebieg funkcji trawiennych i metabolicznych oraz dobre pobieranie pasz stałych.

Ma wpływ na przyszłą wydajność mleczną

Ostatnim elementem tej reguły są 2 pierwsze lata życia jałówki, które decydują o wydajności krowy. Gwarantując prawidłowego odchovu dają cielęta zdrowe i mające w chwili urodzenia odpowiednią masę ciała. Zależy to od prawidłowego wzrostu i rozwoju płodu w czasie ciąży. Wprawdzie poród jest fizjologicznym procesem, jednak jego przebieg wpływa na aktywność i żywotność cieląt. Cielęta urodzone w wyniku

ciężkich porodów są mniej żywotne, mają trudności ze znalezieniem strzyków (w przypadku stad mięsnych), pobierają mniej siary a to obniża odporność bierną cieląt. Wychów cieląt i jałówek ma ogromny wpływ na ich późniejszą wydajność mleczną. Pomimo, że jest to dość krótki okres w całym życiu krowy, to jednak cechuje się najintensywniejszymi przemianami w organizmie. Celem wychovu jest uzyskanie dobrze rozwiniętych jałówek, które będą wcześniej zacielane z dobrym przebiegiem ciąży, prawidłowym wycielaniem się i w miarę szybkim rozpoczęciem użytkowania, co czyni koszt wychovu bardziej opłacalnym. Aby to uzyskać należy pamiętać, że minimalna długość odpajania w okresie ciążowym nie powinna być krótsza niż 8 tygodni a maksymalna nie dłuższa niż 12 tygodni. Maksymalna dzienna dawka mleka lub preparatu mlekozastępczego powinna wynosić 8 litrów z częstotliwością pojenia: 2-4 razy dziennie. Wprowadzanie pasz stałych powinno rozpocząć się od 2 tygodnia z użyciem mieszanki typu „Starter”. Cieliczka po zakończeniu okresu odpajania powinna pobierać 1 kg paszy treściwej. W 8 tygodniu życia powinna podwoić swoją masę ciała. Przeciętnie określa się, że 10 litrów wypitego mleka pozwala na przyrost 1 kg masy ciała cieliczki.

Taki sposób odchovu gwarantuje rozpoczęcie użytkowania rozplodowego w wieku 15 miesięcy, przy wysokości wklębie wynoszącej 123 cm, masie ciała około 360 kg i kondycji wynoszącej 2,90 pkt BCS (body condition score). Reasumując należy stwierdzić, że optymalizacja żywienia cieląt i odchovu jałówek ma decydujący wpływ na wydajność mleczną i długowieczność krow mlecznych.

Dopłaty dla rolników

Wykupisz polisę – dostaniesz dotację

Krzysztof Napierski
rolniczeabc@rolniczeabc.pl

Towarzystwa ubezpieczeń, które podpisały umowę z ministrem rolnictwa, prowadzą sprzedaż dotowanych ubezpieczeń upraw rolnych oraz zwierząt gospodarskich. Farmerzy, którzy je wykupią, otrzymają z budżetu państwa dotację w wysokości 65 proc. składki. Określony przez resort limit dopłat jest na tyle wysoki, że z dotacji powinni móc skorzystać wszyscy rolnicy, którzy ubezpieczą plony lub stada.

Umowy na sprzedaż dotowanych ubezpieczeń Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi podpisał z pięcioma towarzystwami: Powszechnym Zakładem Ubezpieczeń S.A. z siedzibą w Warszawie, Towarzystwem Ubezpieczeń Wzajemnych „TUW” z siedzibą w Warszawie, Concordią Polska Towarzystwem Ubezpieczeń Wzajemnych z siedzibą w Poznaniu, Poczтовым Towarzystwem Ubezpieczeń Wzajemnych z siedzibą w War-

Uprawy można ubezpieczyć kompleksowo lub od pojedynczych ryzyk, np. wymarznienia Fot. Beata Szymańska

szawie oraz InterRisk Towarzystwem Ubezpieczeń SA Vienna Insurance Group z siedzibą w Warszawie. Dopłatę w wysokości 65 proc. składki można uzyskać do 1 hektara upraw: zbóż, kukurydzy, rzepaku, rzepiku, chmielu, tytoniu, warzyw gruntowych, drzew i krzewów

owocowych, truskawek, ziemniaków, buraków cukrowych lub roślin strączkowych; bądź do 1 sztuki zwierząt: bydła, koni, owiec, kóz, drobiu lub świń. W tegorocznym budżecie państwa zapisano na ten cel ponad 800 mln zł. Towarzystwa ubezpieczeniowe przewidują,

że tak duża kwota pozwoli skorzystać z dotacji wszystkim rolnikom, którzy ubezpieczą plony lub stada.

Zgodnie z podpisanym przez ministra Krzysztofa Jurgieła rozporządzeniem z 24 listopada 2017 r., maksymalne sumy ubezpieczenia 1 hektara poszczególnych upraw rolnych wynoszą: 10650 zł – dla zbóż, 8450 zł – dla kukurydzy, 9900 zł – dla rzepaku i rzepiku, 56050 zł – dla chmielu, 31350 zł – dla tytoniu, 129600 zł – dla warzyw gruntowych, 131500 zł – dla drzew i krzewów owocowych, 84500 zł – dla truskawek, 25000 zł – dla ziemniaków, 9900 zł – dla buraków cukrowych, 14400 zł – dla roślin strączkowych. Dla 1 sztuki zwierzęcia maksymalne sumy ubezpieczenia szef resortu rolnictwa ustalił na poziomach: 14000 zł – dla bydła, 10200 zł – dla koni, 700 zł – dla owiec, 700 zł – dla kóz, 1740 zł – dla świń, 53 zł – dla kur, perlic i przepiórek, 65 zł – dla kaczek, 250 zł – dla gęsi, 133 zł – dla indyków, 1330 zł – dla strusi.

Koniunktura w gospodarstwach w II półroczu 2017 r. Rolnicy jeszcze bardziej pesymistyczni

W ocenie rolników zmiany koniunktury w gospodarstwach, jakie miały miejsce w II półroczu ub. r., kształtowały się niekorzystnie. Pesymistyczne były również prognozy na I półrocze 2018 r. – podał Główny Urząd Statystyczny.

Przedstawione pod koniec marca wyniki badania koniunktury w gospodarstwach rolnych w II półroczu 2017 r. – w porównaniu z tymi z poprzedniej edycji badania – wskazują, iż rolnicy bardziej pesymistycznie ocenili zarówno ogólną sytuację prowadzonych przez siebie gospodarstw rolnych, opłacalność produkcji rolniczej, jak i zapotrzebowanie na produkty rolne.

„Jedynie użytkownicy gospodarstw prowadzących chów bydła mlecznego korzystnie ocenili zmiany koniunktury w II półroczu 2017 r. Wśród gospodarstw ukierunkowanych na produkcję roślinną najmniej pesymistyczne opinie wyrażali rolnicy prowadzący uprawy pod osłonami. Najwięcej negatywnych opinii wyra-

żali producenci prowadzący plantacje drzew i krzewów owocowych, uprawy warzyw gruntowych, a także hodowcy świń i drobiu rzeźnego” – poinformował GUS.

Opłacalność i popyt

Co trzeba zauważyć, rolnicy pozytywnie ocenili bieżącą (grudzień 2017 r.) opłacalność produkcji rolniczej. Jednak przewaga opinii pozytywnych nad negatywnymi zmniejszyła się z 5,3 pkt. proc. w czerwcu do 2,5 pkt. proc. w grudniu 2017 r. Najbardziej optymistyczni w ocenie opłacalności produkcji rolniczej, podobnie jak w ocenie sytuacji ogólnej, byli użytkownicy gospodarstw ukierunkowanych na produkcję zwierzęcą.

W zakresie bieżącego popytu na wytwarzane w gospodarstwach produkty rolne, respondenci byli bardziej pesymistyczni w stosunku do poprzedniej edycji badania.

„Ponad 69 proc. rolników uznało popyt za wystarczający, zgodny z ich oczekiwaniami. Blisko 4 proc. stwierdziło, że popyt kształtuje się na poziomie

powyżej ich oczekiwań, wobec około 26 proc. respondentów, którzy wskazali, że popyt jest niewystarczający. Negatywne opinie dotyczyły wszystkich użytkowników gospodarstw rolnych, niezależnie od wielkości gospodarstwa i kierunku prowadzonej produkcji. Najbardziej niezadowoleni z popytu na produkty rolne byli producenci świń oraz rolnicy prowadzący uprawy warzyw gruntowych, ziemniaków oraz plantacje drzew i krzewów owocowych” – wskazał GUS.

Przyszłość i bariery

Według ustaleń statystyków, nadal pogarszały się nastroje dotyczące przyszłej sytuacji gospodarstw rolnych. Rolnicy w I półroczu 2018 spodziewali się zmiany na gorsze nie tylko sytuacji ogólnej gospodarstwa i opłacalności produkcji rolniczej, ale również zapotrzebowania na produkty rolne. A już najbardziej o swoją przyszłość obawiali się użytkownicy gospodarstw prowadzących uprawy rzepaku i rzepiku oraz chów świń.

„Biorąc pod uwagę ukie-
runkowanie produkcyjne gospodarstw rolnych, najmniej pesymistyczne opinie wyrażali rolnicy specjalizujący się w produkcji roślinnej. Przewagę opinii pozytywnych nad negatywnymi w ocenie sytuacji ogólnej gospodarstwa rolnego, zapotrzebowania na produkty rolne i opłacalności produkcji rolniczej odnotowano w przypadku gospodarstw specjalizujących się w uprawach buraków cukrowych i upraw pod osłonami. Wśród użytkowników gospodarstw nastawionych na produkcję zwierzęcą, opinie o poprawie ogólnej sytuacji gospodarstwa, opłacalności produkcji i popycie wyrażali rolnicy prowadzący chów drobiu nieśnego” – stwierdził GUS.

Warto dodać, że uczestniczący w badaniu rolnicy jako najważniejszy czynnik sprzyjający rozwojowi ich gospodarstw wskazywali z reguły dopłaty unijne, a największe bariery to w ich opinii: niskie ceny w skupach, wysokie ceny środków produkcji rolnej oraz niekorzystne warunki atmosferyczne. **Dk**

Stadko prawidłowo odchowywanych cieliczek Fot. Anna Uranowska